

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

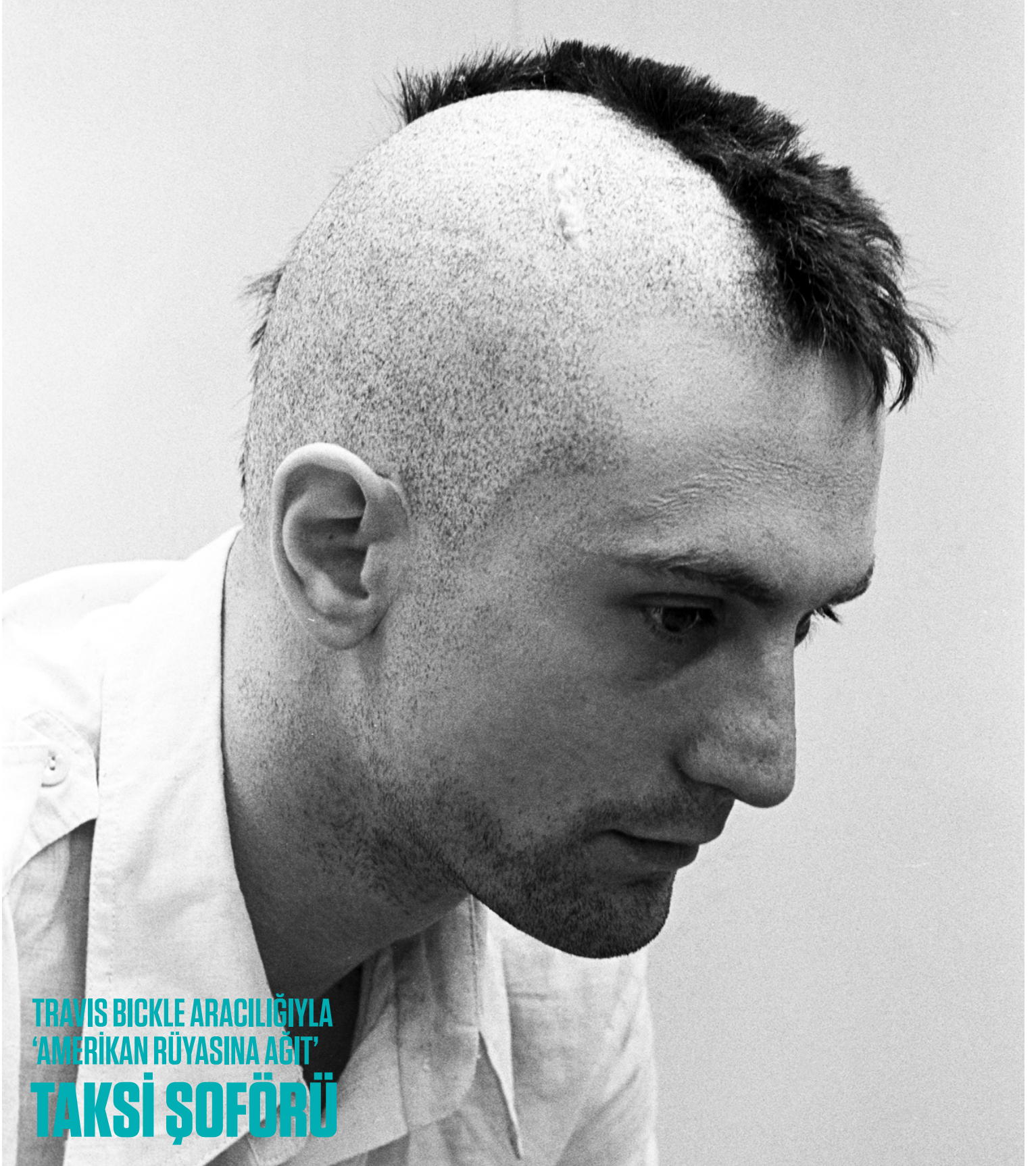
RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

TRAVIS BICKLE ARACILIĞIYLA
'AMERİKAN RÜYASINA AĞIT'
TAKSİ ŞOFÖRÜ

YAZAN - YÖNETEN
HAKKI KURTULUŞ & MELİK SARAOĞLU

GÖZÜMÜN NÛRU

bir
waj

ikifilm

[/birfilm - twitter.com/birfilm](https://www.birfilm.com)
www.birfilm.com - evdesinema@birfilm.com

**ŞİMDİ DVD 'DE TÜM SEÇKİN
SATIŞ NOKTALARINDA!**

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

FELLINI'YE İLHAM VEREN İSTANBUL ERMENİSİ KIZ

GAZETELERDE ÖLÜM HABERİNİ İKİNCİ SAYFA KÖŞELERİNDE KISACA OKUYANINIZ OLMUŞTUR, AMA YİNE DE 29 OCAK 2014 ÇARŞAMBA AKŞAMI ROMA'DAKİ BİR HASTANEDE 78 YAŞINDA HAYATA GÖZLERİNİ YUMAN AYŞE NANA'NIN HATIRASI DAHA UZUN BİR YAZIYI HAK EDİYOR.

Genellikle Fellini'ye ve onun ölümsüz eseri "Tatlı Hayat" (La Dolce Vita) ilham veren bir 'striptizci' olarak anıldı Nana. Gelin görün ki, hayatının kimi ayrıntılarını şöyle bir kazıdığınızda, filmlere, romanlara layık manzaralarla karşılaşıyorsunuz. Ayrıca, 1950'lerin başlarında bir dönem kimi Türk filmlerinde de boy göstermiş bir starlet kendisi. İtalya'da büyük yankı bulan ölümünün en azından buradaki izdüşümü de daha farklı olmalıydı!

Kaynaklarda 1 Ocak 1936 doğumlu görünüyor. Asıl adı Hermin Arslanoğlu. Fakat sonradan hayatının kimi muhtelif dönemlerinde Nana Arslanoğlu, Ayşe Nur Nana ya da yalnızca Ayşe Nana olarak anılmış. Babası Fransız, annesi İstanbul Ermenisiydi. Dame de Sion'da okudu. 1951'de henüz 15'indeyken Türk filmlerinde roller bulmaya başladı. Rol aldığı filmleri saymak gerekirse... "Barbaros Hayrettin Paşa", "Cem Sultan", "İstanbul Çiçekleri", "Aşk Besteleri", "Edi İle Büdü", "Efelerin Efesi", "Söz Müdafaaandır", "İngiliz Kemal Lawrence'e Karşı", "Çılgın Bakire"... Bu filmlerin çoğunda 'dansöz' rolündeydi ki, zaten dans etmek tutkusu, zamanla da hayatını kazanacağı meşgalesi olacaktı. Yalnızca birkaç yıla sığdırdığı bu filmlere rağmen memleket sathına sığmaz oldu ve soluğu İtalya'da aldı. Çok kısa sürede Avrupa sosyetesinin gözde dansçılarından birine dönüşecekti.

5 Kasım 1958'de hayatını değiştiren 'o an' geldi. Amerikalı milyarder Peter Howard Vanderbilt, o gece Roma'nın en ünlü gece kulüplerinden Rugantino'yu doğum günü için kapatmıştı. Konuklarının arasında ise sıradan diyip geçiştiremeyeceğimiz isimler vardı: Tyrone Power, Elsa Martinelli, Linda Christian, Anna Maria Mussolini, Federico Fellini ve Anita Ekberg... Geceyarısından sonra tüm konukların gazının kaçtığı, temponun yerlerde süründüğü bir

esnada o gece orada ne aradığı meçhul Ayşe Nana sahneye çıktı. Zaman zaman kendisine eşlik eden Anita Ekberg'le de birlikte, İtalyan zenginlerinin sahneye fırlattığı ceketlerin üzerinde dans etmeye başladı. Dansa kendini kaptırıp, üstündekileri sıyırıp attığında sadece İtalyan sosyetesinin değil, sinema tarihinin de en efsanevi karelerinden birinin öznesine dönüşecekti. L'Espresso dergisinin fotoğrafçısı Tazio Secchiaroli'nin bu anları ölümsüzleştirilmesiyle Fellini'nin kafasında "Tatlı Hayat"ın ampulünün yanması bir olmuştur. Bir anda İtalya'nın gündemine oturan, hayli gürültü kopartan, Katoliklerin hışmına uğrayan o kareler sonradan Ayşe Nana'nın peşini neredeyse hiç bırakmadı. O 'üstsüz' fotoğraflar yüzünden gözaltına alındı ve 'gizli' bir zengin tarafından kefaleti ödenmeseydi sınırdışı da edilecekti. Olayın mürekkebi kurumadan dönemin ünlü gazetecisi Saro Balsamo'yla nişanlandı. Ne olursa olsun, o gece Ayşe Nana o 'cesareti' göstermeseydi "Tatlı Hayat" asla vücuda gelemeyecekti!

Fellini'nin filmine ilham verdi vermesine ama, bilen bilir, o filmin de Katolikler başta birçok kesim tarafından lanetlenmesi meşhurdur. Bu 'lanetlenmeden' Nana da nasibini almıştı. Filmin aldığı sert tepkiler Ayşe Nana'yı da korkutmaya yetmişti. Uzun yıllar sonra o gece kulübündeki 'o an'ları o kadar da hürmetle anmayacaktı: Yaşını başını aldığı bir dönemde 'geçmişinde kara bir leke olarak gördüğü bu gösteri bahtsızlığının, bütün hayatını değiştirdiğini, Ayşe Nana ismiyle birlikte sürekli akıllara o gece geldiği için çok acı çektiğini' öne sürerek hakkında çekilecek bir filme kişisel hayata ve haklara saygı çerçevesinde yayın yasağı konulmasını talep etmişti.

O 'meşum' striptiz gecesinden sonra Roma, Paris ve Beyrut, Ayşe Nana'nın danslarına ev sahipliği yaptı. Sonradan adı Asala'yla da anıldı ve örgüte maddi ve manevi destekte bulunduğu, bu yüzden Türk vatandaşlığından çıkartıldığı söylendi. Yine de kimselere görünmeden, habersizce Türkiye'ye kimi zaman gelip gittiği rivayet olunur.

Ne dans onu ne o dansı bıraktı. Yakın zamanda Roma'da erotik performanslar sergilenen bir cep tiyatrosu işletiyordu.

Toprağı bol olsun!

GİZLİ TEŞKİLAT
(NORTH BY NORTHWEST, 1959)

YAYIN KURULU BİLGEHAN ARAS bilgehanaras76@gmail.com OKAN ARPAC oarpac@gmail.com BURAK GÖRAL burgoral@yahoo.com

MURAT ÖZER cinemozer@gmail.com BURÇİN S. YALÇIN burcyalc@hotmail.com **GÖRSEL YÖNETMEN** BİLGEHAN ARAS

LOGO TASARIM ERKUT TERLİKSİZ **HTML UYGULAMA** BAŞAR UĞUR **KATKIDA BULUNANLAR** TUNCA ARSLAN, OLAN ÖZYURT, MÜJDE İŞİL,

ESİN KÜÇÜKTEPEPINAR, ŞENAY AYDEMİR, SERDAR KÖKÇEOĞLU **REKLAM İLETİŞİM** EMEL GÖRAL emel.goral@hotmail.com

6 ÇOK BİLEN ADAM

Geçmiş (Le Passé); Eyyvah Eyyvah 3.

13 KAPRI YILDIZI

Arka Pencere yazarlarının film değerlendirme yıldızları...

14 TRENDEKİ YABANCI

Tunca Arslan, Atilla Dorsay'ın yeni kitabı "Emek Yoksa Ben De Yokum!" üzerine kalem oynatıyor bu hafta.

16 CİNNET

René Clément'in başına gelenler sansür köşemizde: "Yasak Oyunlar" (Jeux Interdits)... Okan Arpaç imzasıyla.

18 AŞKTAN DA ÜSTÜN

Martin Scorsese, ABD'nin bağırsaklarını deşiyor: "Taksi Şoförü" (Taxi Driver)... Burak Göral imzasıyla.

20 İTİRAF EDİYORUM

Esin Küçüktepepınar, "Geçmiş"i'nin yaratıcısı Asghar Farhadi ve başrol oyuncusu Bérénice Bejo'yla konuşuyor.

24 ESRAR PERDESİ

Martin Scorsese'yi enine boyuna ele almanın tam zamanı sanki... Murat Özer imzasıyla.

28 AİLE OYUNU

Evde (Dans La Maison); Elysium: Yeni Cennet (Elysium); Hükümet Kadın 2.

34 GENÇ VE MASUM

Don Hertzfeldt'ten animasyon harikası: "It's Such A Beautiful Day"... Serdar Kökçeoğlu imzasıyla.

36 SAPIK

Gündemden yansıyanlar... Otkan Özyurt imzasıyla.

GEÇMİŞ

★★★★★

ORJİNAL ADI Le Passé

YÖNETMEN Asghar Farhadi

OYUNCULAR Bérénice Bejo,

Tahar Rahim, Ali Mosaffa,

Pauline Burlet, Elyes Aguis,

Jeanne Jestin, Sabrina Ouazani,

Babak Karimi

YAPIM 2013 Fransa

SÜRE 130 dk.

DAĞITIM M3 (Mars Production)

HIÇBİR ŞEYİ HAVADA
BIRAKMAYAN, SEBEP
SONUÇ İLİŞKİLERİNİ ES
GEÇMEYEN, SEYİRCİYE
VERDİĞİ MALZEMENİN
UNUTULMASINA İZİN
VERMEYEN BİR
YAKLAŞIMI VAR
ASGHAR FARHADI'NİN.

ASGHAR FARHADI'NİN 'MESELE'SİNDE BİR EĞRİLİP BÜKÜLME YOK. ÖNCEKİ FİLMİ "BİR AYRILIK" TAKİ (JODAEIYE NADER AZ SIMIN) 'İLİŞKİLER YUMAĞI'NI İRAN'DAN FRANSA'YA TAŞIYOR SADECE. AYNI FİLMİ ÇEKTİĞİNİ YA DA AYNI HİKAYEYİ anlattığını söylemiyoruz tabii ki, ama meselenin özünden dışarı adım atmaya düşünmüyor sinemacı ve 'bitiremediği' hikayeyi tamamlamaya çalışıyor "Geçmiş"te (Le Passé). Ve bu kez de bitiremiyor, belki de bitmesini istemiyor, sürüp gitsin bu insanlık dramı diyor, ta ki 'öğrenene' kadar...

Hikayenin merkezinde gene bir 'boşanma' vakası duruyor. Ama "Bir Ayrılık"takine benzer biçimde, yalnızca bu vakanın üzerinde yapılanmıyor bina, vicdanın başrolde olduğu 'polisye' bir entrika da yoğun biçimde hissettiriyor kendini. Bu noktada, genel çerçevenin "Bir Ayrılık"la olan benzerliği dikkat çekici. Farhadi, olay örgüsünü 'ulaşılmaz' aşamalara çekmeden, usulca bir araya getiriyor ve cümlelerine yeni bir 'yüz' kazandırmayı başarıyor. Burada karşımıza çıkan, boşanmanın araç olarak kullanıldığı bir duygusal trafik, ki yönetmen bu trafiği idare etme konusunda tam bir uzman. Hiçbir şeyi havada bırakmayan, sebep sonuç ilişkilerini es geçmeyen, seyirciye verdiği malzemenin unutulmasına izin vermeyen mükemmeliyetçi bir yaklaşımı var Farhadi'nin. Onun için, entrikayı yansıtmada konusunda Alfred Hitchcock'un senaryo yazabileni demek yanlış olmaz herhalde!

"Geçmiş"in göbeğinde duran üç ana karakter ve onların yol haritalarına doğrudan etki yapan yan karakterler, arayışını bir an olsun bırakmayan insanoğlunu beyazperdede mükemmelen yansıtıyorlar. Her bir karakter, geçmişten gelen sıkıntılarını -doğal olarak- bugüne taşıırken, sık sık birbirlerinin kulvarlarına dalarak müdahalede bulunuyorlar, ki filmin ritmini de bu müdahaleler belirliyor. Yarım kalan boşanma işlemini nihayete erdirmek için İran'dan Fransa'ya gelen koca, kızlarıyla 'yeni bir hayat' özlemi çeken anne ve oğluyla birlikte kadının hayatına giren 'yeni

**YÖNETMEN, TEMELDE
KADININ HİKAYESİNİ
ANLATMASINA
KARŞIN, “GEÇMİŞ”TE
İKİ ADAMIN
DÜNYALARINA DAHA
ÇOK EĞİLİYOR,
HİKAYEYE ETKİLERİ
ÜZERİNDE DURUYOR.**

partner’den oluşan sacayak, bir adım ötesinin garanti altına alınamadığı bir resmin içinde dönenip duruyor, bir türlü sağlam bir zemine oturamıyor, hep sallanıyor. Bu sallantı, koşulların karakterlere dayattığı bir durum ve içinden çıkılmaz gibi görünen ikilemlere itiyor onları. İran’dan gelen koca, geçmişle bağını yeniden kuran bu ‘geliş’le afalliyor biraz, ama hikayenin ‘denge unsuru’ olma çabasına girmeyi de ihmal etmiyor. Yeni partner ise, sevdiği kadınla birlikte olmak isterken, bir yandan da intihar ettikten sonra komaya giren karısını ‘sırtında taşımak’ zorunda. İkisinin ortasında duran kadının meselesiye çok daha karmaşık, çözülmesi de o derece zor. ‘Bitirmeyi’ başaramadığı evliliğine dair soru işaretleriyle mücadele ediyor bir yandan; ona ‘yeni hayat’ın kapılarını açacak adama olan duygularındansa hâlâ emin değil, ondan bir çocuk bekliyor olsa da. Büyük kızının ‘reddeden’ dünyasına ayak uydurmasının mümkün olmadığı da kayda geçirildiğinde, kadın için ‘aramak’tan başka seçenek bırakmıyor hikaye. Bulamayacağından neredeyse emin bir biçimde yola çıktığı bu arayışı, onu parçalanmanın eşliğine kadar getiriyor ve dört duvar arasında kapana kısılmış ‘günah keçisi’ne dönüştürüyor.

Asghar Farhadi, temelde kadının hikayesini anlatmasına karşın, “Geçmiş”te iki adamın dünyalarına daha çok eğiliyor, onların hikayeye yaptıkları etkinin üzerinde duruyor ziyadesiyle. Adamlar, eylemlerinin sonuçlarıyla pek yüzleşmiyorlar, hatta ‘aklandıkları’ bile söylenebilir. Oysa kadının durumu aynı değil, onu ‘sorunların nedeni’ gibi gösteriyor senaryo, dolayısıyla da kendini sıyrabilmesi mümkün olmuyor. Farhadi’yi bu noktada eleştirebiliriz, erkeklerin duygularıyla kurduğu empatiyi kadından esirgediği için. Ama bu durumun onu ‘kadın düşmanı’ yapmadığı da açık; sadece ‘erkek bakışı’ etrafında şekillenen bir resme bakmayı tercih ediyor diyebiliriz. Ve söylediğimiz gibi, olsa olsa bu tercihi nedeniyle eleştirebiliriz sinemacıyı.

Öte yandan, geçmişin bugüne taşıdıkları konusunda dört başı mamur bir hikaye ortaya koyuyor Farhadi. Çocuklardan başlayarak herkesin geçmişle bir hesaplaşması var ve herkes bugünü beklemiş gibi hikayede. Ailenin içine yeniden giren ‘boşanmak üzere olan koca’, ideal resimde bir tür ‘arabulucu’ görevi üstlenip işleri yoluna koyuyor gibi görünüyor. Oysa resmi iyice bulandırıp silikleştiren de o oluyor, ki bütün karakterlerin çıkmaz sokaklara kaçışması sonucunu doğuruyor bu durum. Vicdanın galip geleceği (gelmesi gerektiği) bir final beklerken, insan doğasının defoları devreye giriyor ve ‘iyilik’in tanımının da silikleştiği bir boyuta taşınıyor her şey. Kimin hangi aşamada ‘iyi’ olduğunun anlamsızlaştığı, vicdana takla attırmanın sonuç vereceğine inanıldığı bir boyut bu. ‘Bitmeyenler’ gene bitmemiş olarak kalıyor, biteceklerine dair bir işaret de barındırmıyorlar.

“Bir Ayrılık”tan sonra “Geçmiş”i de benzer bir şekilde sevmiş olmamızın altında sadece Asghar Farhadi’nin sineması yatmıyor tabii. Oyuncular da “Bir Ayrılık”taki gibi mükemmelen taşıyorlar hikayeyi, başta Bérénice Bejo olmak üzere. Cannes’da ‘en iyi kadın oyuncu’ seçilen aktris, gerçekliği bir an olsun es geçmeyen bir tutarlılıkla yapıyor karakterine, iki adam arasında gelgitler yaşayan başkarakterin hezeyanlarını ete kemiğe büründürüyor. Hayatın erkekler için değil de onun için ‘zor’ olduğunu derinden hissettiriyor bize, Doğu ya da Batı toplumu ayrımı yapmaksızın...

Tıpkı “Bir Ayrılık”ta olduğu gibi, enfes bir final sekansıyla bitiriyor filmini Asghar Farhadi.

Kadının ‘bütün günahların anası’ gibi gösterilmesinin rahatsız edici olduğunu söyleyebiliriz.

OSKAR ADAMI
**HUGH
JACKMAN**

OSKAR ADAMI
**JAKE
GYLLENHAAL**

OSKAR ADAMI
**VIOLA
DAVIS**

ALTIN KÜRE ADAMI
**MARIA
BELLO**

OSKAR ADAMI
**TERRENCE
HOWARD**

İLE
OSKAR ÖDÜLLÜ
**MELISSA
LEO**

VE
**PAUL
DANO**

PRISONERS
TUTSAK
GİZLİ BİR GERÇEK. ÇARESİZ BİR ARAYIŞ.

Şimdi DVD ve
BAS OYNAT DVD'de!

EYYVAH EYVAH 3

YÖNETMEN Hakan Algül

UYUNCULAR Demet Akbağ,

Ata Demirer, Özge Borak,

Serra Yılmaz, Sali Kalyon,

Tanju Tuncel, Cengiz Bozkurt,

Teoman Kumbaracıbaşı,

Hazım Körmükçü, Tarık Ünlüoğlu,

Ayşenil Şamlıoğlu

YAPIM 2013 Türkiye

SÜRE 105 dk.

DAĞITIM UIP (BKM)

**“EYYVAH EYVAH 3”TE
HEM AYNI SORUN HEM
DE AYNI SAMİMİYET
DEVAM EDİYOR.
ÖYKÜ DAĞINIKLIĞI,
SERİNİN ÖNCEKİ
FİLMLERİNDE OLDUĞU
GİBİ BURADA DA
BAŞLICA PROBLEM.**

FARKLI JENERASYONA AİT VE FARKLI KOMEDİ TARZINA SAHİP ATA DEMİRER İLE ŞAHAN GÖKBAKAR İLGİNÇTİR, SINEMA kariyerlerinde aynı güzergahta yol almakta... Ayı Adam olarak tarif edebileceğimiz Recep İvedik'i 3 filmlik bir seriye dönüştüren ve gişede azımsanmayacak başarıya ulaşan Gökbakar, seriye devam edip etmemek konusunda muallakta kalmış; kendine farklı bir yol çizme gayretiyle “Celal İle Ceren” adlı romantik komediye imza atmıştı. Ata Demirer de klarnetçi Hüseyin Badem'in hikayesinin “Eyyvah Eyvah 2” ile sonlandığını beyan ettikten sonra daha gerçekçi ve mesaj kaygılı bir öykünün peşinden koşup “Berlin Kaplamı”nı perdeye getirmişti. Demirer ve Gökbakar, sinema kariyerlerindeki bu tarz değişikliğinden ya da o değişikliğin gişe sonucundan memnun olmamış olacaklar ki ikisi de bu yıl ‘geriye dönüş’ yapıyorlar. Böylece önce “Eyyvah Eyvah 3”, ardından da “Recep İvedik 4” geliyor karşımıza...

“Eyyvah Eyvah” serisi, senaryo zaaflarına rağmen Ata Demirer ve Demet Akbağ'ın hoş abartılarına dayalı, samimi performansları ile seyirciyi avucunun içine almıştı. “Eyyvah Eyvah 3”te de hem aynı sorun hem de aynı samimiyet devam ediyor. Hikayenin dağınıklığı, serinin önceki filmlerinde olduğu gibi burada da başlıca problem.

Yeni karakterlerle hikayesi canlandırılmaya çalışılan film, o karakterlerin fonksiyonsuzluğuna kurban gidiyor ve birçok sahnede zorlama tadı veriyor. Bebek sahibi olmak üzerinden başlayan senaryo, sonrasında “Recep İvedik 2”de olduğu gibi iş bulma komedisine meylediyor. Sonra yerel festival macerası yol almaya başlıyor; hatta Geyikli'ye Yunan konuklar ve bir de papaz geliyor. Ancak o papazın Hüseyin Badem'in evinde kalması komedi malzemesine dönüşmüyor mesela. Zaman zaman ilginç esprilere ve durum

komedisine vesile olsa da Mercedes Hanım'ın hikayedeki varlığı da hayli zorlama duruyor. Keza çocuk kaçırma olayı da öyle... Sanki başlangıçta “Bebek Firarda” (Baby's Day Out) gibi düşünülmüş ancak sonrasında bu maceranın filmi uzatacağı görülüp kısaltılmış ve basitleştirilmiş izlenimi veriyor bu bölüm... “Eyyvah Eyvah 3”ün birinci ve ikinci filmlerin formüllerini aynen uyguladığı da gözden kaçmıyor. İlk filmin başlangıç sahnesinin benzeri üçüncü filmde finale doğru yer alırken, ikinci filmin ‘Trakyalı Şrek’ esprisinin benzeri de yine zoraki bir kaçırılma olayında tekrar ediyor. Serinin olmazsa olmazı eğlenceli şarkılarda ise sırada Dol Karabakır var...

Ata Demirer, Demet Akbağ'a tıpkı Yılmaz Erdoğan misali geniş bir oyunculuk ve şov alanı açıyor. Hem sinemamızın hem de tiyatromuzun

nadir, güzide kadın komedyenlerinin başında gelen Akbağ, “Eyyvah Eyvah” serisinin adeta can damarı, hayat kaynağı... Firuzan karakteri olmasa ve onu da Akbağ canlandırmasa bu serinin bu kadar samimi ve canlı olmayacağı bir gerçek... Bu açıdan Ata Demirel’in “Eyyvah Eyvah” serisinin her filminde kendini biraz daha geri çekip Akbağ’a alan açması takdire şayan... Hikayenin başkahramanı bizzat Akbağ olmasına rağmen “Hükümet Kadın” serisi bunu “Eyyvah Eyvah” serisindeki gibi yüksek dozlu bir mizahla katmerleyememişti örneğin.

Üçüncü filmin kadrosunda iki yeni isim göze çarpıyor: Serra Yılmaz ve Cengiz Bozkurt.... İkisinin karakteri de hikaye içinde zorlama dursa da usta oyunculuklar ile o boşluk kapanıyor çoğunlukla... Ancak yeni karakter yaratmak adına başvurulmuş kolaycılık, zaman zaman

onların oyunculuğunu da gölgelemiyor ve boş geçen zaman hissiyatı yaratmıyor değil...

“Eyyvah Eyvah” serisi, seviyesiz esprilerin, komediden başka her şeye benzeyen film görünümlü yapımların arasında temiz gönlü ve samimiyeti ile sıvırmayı başarırken ‘nasıl bu kadar gişe yaptı?’ diye şaşkınlık da yaratmıyor asla.

Seyirci Hüseyin Badem ve Firuzan’ı her daim perdede görmeye hazır ve nazır. Senaryo üzerinde daha fazla kafa yorulsa bu serinin, örnek aldığı Arzu Film imzalı aile komedilerinin en sadık halefi olacağı kesin...

Demet Akbağ’dan Firuzan şov, “Eyyvah Eyvah” serisine daha çok film getirir...

Birinci ve ikinci filmlerden kopyalanmış hissi veren sahneler...

**DEMET AKBAĞ
SERİNİN ADETA
CAN DAMARI. ATA
DEMİREL’İN SERİNİN
HER FİLMİNDE
KENDİNİ BİRAZ DAHA
GERİ PLANA ÇEKİP
ONA ALAN AÇMASI
TAKDİRE ŞAYAN.**

5. Altın Keleş

arza
pencere

Ödülleri 2013

EYYVAH EYYVAH 3

GEÇMİŞ

ŞEYTANIN GÜNÜ

ŞÖHRET TEPEŞİ

	BİLGEHAN ARAS	OKAN ARPAÇ	TUNCA ARSLAN	BURAK GÖRAL	MURAT ÖZER	OLKAN ÖZYURT	BURÇİN S. YALÇIN
EYYVAH EYYVAH 3	★★	★★★★		★★	★★	★★★★	
GEÇMİŞ		★★★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★★★	
12 YILLIK ESARET	★★★★	★★★★		★★★★	★★★★	★★★★★	★★★★
ÇILGIN DERSANE 3					★		
ÇOCUK POZU				★★★★	★★★★	★★★★	
DÜZENBAZ	★★★★	★★★★	★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★
FERAHEFEZA					★★		
FRANKENSTEIN: ÖLÜMSÜZLERİN SAVAŞI		★★★		★★	★		
GLORIA				★★★★	★★★★		
JACK RYAN: GÖLGE AJAN		★★			★★		
KAÇIŞ PLANI	★	★★		★★		★★	★★
KADIN İŞİ BANKA SOYGUNU	★			★★	★★	★★	
KARLAR ÜLKESİ		★★★★		★★★★	★★★★		
KIRIK ÇEMBER				★★★★	★★★★		
KÖFTE YAĞMURU 2				★★			
PATRON MUTLU SON İSTİYOR	★★				★★		★★
SAĞ SALİM 2: SİL BAŞTAN				★	★		
SEN ŞARKILARINI SÖYLE	★★★★★	★★★		★★★★	★★★★	★★★★★	★★★★
ŞEYTANIN GÜNÜ				★★★★	★★		
ŞÖHRET TEPEŞİ	★	★		★★★★		★★	
UZAK ÇIĞLIK		★					
YUNUS EMRE: AŞKIN SESİ	★		★		★		
ELYSIUM: YENİ CENNET	★★	★★★★		★★	★★★★	★★★★	★★★★
EVDE		★★★★		★★★★	★★★★	★★★★	★★★★
HÜKÜMET KADIN 2	★	★		★	★	★★	

ATILLA DORSAY'DAN BİR CİNAYETİN ANATOMİSİ

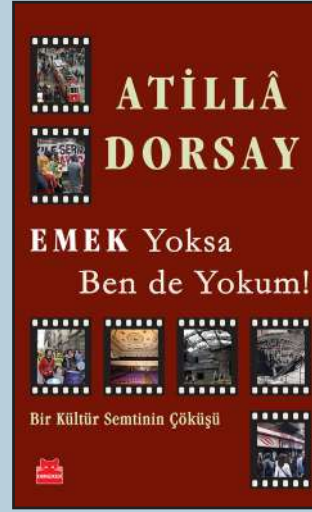
“Emek Yoksa Ben De Yokum!”, bir mimarın, bir eleştirmenin, tüm ömrünü bir kültür-sanat insanı olarak geçirmiş bir aydının, Atilla Dorsay’ın **‘meydan okuma’** çığlığı niteliğindeki adından başlayarak, Emek Sineması özelinde bir **“Cinayeti gördüm”** anlatısı oluşturuyor.

SORULDUĞUNDA “ELLİ KÜSUR” GİBİSİNDEN BİR YANIT VERDİĞİNE GÖRE, BUGÜNE DEK KAÇ KİTAP YAZDIĞINI SANIRIM ATILLA DORSAY DA TAM OLARAK BİLMİYOR. AMA HERKEŞİN EMİN OLDUĞU BİR ŞEY VAR; şimdilik son kitabı olan (diyelim ki elli yedinci...) “Emek Yoksa Ben De Yokum!”’u hiç yazmamış ve yayımlatmamış olmayı tercih ederdi Dorsay. Nedeni malum... Kırmızı Kedi Yayınları’nın 273. kitabı olarak kısa süre önce okurlarla buluşan “Emek Yoksa Ben De Yokum!”, bir mimarın, duayen bir eleştirmenin, tüm ömrünü bir kültür-sanat insanı olarak geçirmiş bir aydının ‘meydan okuma’ çığlığı niteliğindeki adından başlayarak, Emek Sineması özelinde bir “Cinayeti gördüm” anlatısı oluşturuyor çünkü. Ve Atilla Dorsay, başından beri bu cinayeti engellemek, nihayetinde bu cinayet hakkında bir kitap yazmak zorunda kalmamak için hemen her şeyi yaptı ama cinayet gene de işlendi. Evet, böyle bir kitabın, Emek Sineması’nın yıkımını adım adım belgeleyen bu anlatının ardındaki gerçekler keşke hiç yaşanmasaydı, Dorsay “Emek Yoksa Ben De Yokum!” demeseydi ve bu cinayetin anatomisi hiç yapılmısaydı.

Toplam dokuz bölümden oluşan, son bölümü fotoğraflara ayrılmış kitap, bir Beyoğlu âşığı olduğu çok iyi bilinen Dorsay’ın, bu semte, özellikle de kültür-sanat ve sinema salonları açısından bakışını ortaya koyuyor, sayfalar çevrildikçe de Emek Sineması’na doğru yol alınıyor. 1995’te yazdığı bir yazıya “İstiklal Caddesi’nde bir kültür kargaşası yaşanıyor. Ama öyle olumsuz anlamda bir kargaşa değil bu” cümleleriyle giriş yapıp, noktayı “Evet, Beyoğlu kaynıyor. Çeşitlilikle, farklılıkla, en uç ve marjinal kültürlerin ana kültürlerle birlikte yan yana var olmasıyla... Bundan güzel bir manzara

olabilir mi?” diyerek koyan Dorsay’ın her zamanki iyimserliğinin izlerini görüyoruz ilk bölümlerde. Öyle ki AKP iktidarının ilk dönemlerinde, Beyoğlu Belediyesi’nde AKP egemenliğinin başladığı günlerde de olabildiğince kapsayıcı, rahat, ‘önyargılardan’ uzak bir Dorsay var... Ama masa sandalye tartışmaları, kaldırım meseleleri ve rantçı, yasakçı, farklılıklara tahammül edemeyen yaklaşımın sonuç vermeye başlamasıyla birlikte de kişisel tavrını takınmaya başladığını görüyoruz Dorsay’ın. İstiklal Caddesi’nin, sinema salonlarının, kendi bölgesindeki iki Mimar Sinan yapıtından bile habersiz bir belediye başkanının, medyanın ve binbir yalan dolanın dökümünü yapıyor elimizdeki kitap.

SİYAD yöneticileri ve üyeleri olarak ilk günden bu yana içinde yer aldığımız Emek Sineması sürecine dair yazılanlar, gerçek birer tarihi belge niteliğinde ve değerlerinin gelecek kuşaklar tarafından kahrırla da olsa çok daha iyi anlaşılacağı kesin. En hafif deyimle iç acıtıcı ve giderek öfkeliendirici, nefret ve isyan ettirici o süreci bir kez daha yaşıyoruz Dorsay’ın satırlarıyla. Kendi adıma, yazıldığından haberdar olmakla birlikte tamamını ilk kez okuduğum, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan’a hitaben yazılmış ve suskunlukla karşılanmış, hiçbir yanıt alınamamış mektup örneğin... Büyük bir içtenlikle, adeta son bir umut ruh haliyle yazılmış, bir yandan da muhatabının böyle bir dilden

hiç etkilenmeyecek denli ‘kalın’ ve kültür sanattan nasibini hiç almamış biri olduğunu ‘düşünmek bile istemeyecek’ kadar incelikli birinin elinden çıkmış bir mektup bu... Rusya gezisinde “Bizde gençler Dostoyevski okuyor. Ben de gençliğimde okumuştum Dostoyevski” diyebilen bir başbakanın, çok öncesinde de Emek Sineması için kılını bile kıpırdatmayacağını, ruhunun bile duymayacağını, çoğumuz biliyorduk oysa. Nitekim yalnızca birkaç ay sonra, “Ne

yaparsanız yapın, ne söylerseniz söyleyin Topçu Kışlası’nı oraya dikeceğiz” diyen de aynı başbakandı ve Emek Sineması mücadelesinde mayalanan isyan duygusu, türbülans türbülans değil tüm Türkiye’yi sarsan ‘sonuç alıcı’ bir halk hareketine dönüştü.

Bugünlerde Beyoğlu’ndaki ezeli imar yolsuzlukları gene gündeme girdi ve Türkiye’yi saran yolsuzluk-hırsızlık ilişkilerinin bir ucu da Emek yıkıcısı Kamer İnşaat’ın ortaklarına kadar uzandı. Kamuoyunun gözünün içine baka baka, ‘iletişimci tetikçileri’ni de ortalığa salarak “Yıkıyoruz, yukarıya taşıyoruz” yalanlarına inanmamızı bekleyen bu adamların sonunun, tıpkı acımasızca yıktıkları o güzelim sinema salonu gibi olacağına, mutlaka hesap vereceklerine adım gibi eminim. Üstelik arkalarından ağlayan da çıkmayacak. “Emek Yoksa Ben De Yokum!”un yeni basımlarından birinde mutlaka onların ‘sonlarını’ da yazacaktır Dorsay...

Haftaya görüşmek üzere. Sinema salonunu en son siz terk edin!

YASAK OYUNLAR

Sadece TRT'nin değil, belki de **televizyonculuk tarihinde eşine rastlanmamış** bir olay bundan tam çeyrek asır önce gerçekleşir. Sinema klasığı “Yasak Oyunlar” (**Jeux Interdits, 1952**) adlı **René Clément** başyapıtı, yayının bitmesine **18 dakika kala** yarıda kesilerek sansürlenir.

İLK BİRKAC NOTASINI DUYAR DUYMAZ EŞLİK ETMEYE BAŞLAYACAĞINIZ OLAĞANÜSTÜ GÜZELLİKTEKİ “ROMANCE” ADLI MEŞHUR MÜZİĞİYLE, OSCAR'A ADAY GÖSTERİLMİŞ SENARYOSUYLA VE YÜREK DAĞLAYAN ÖYKÜSÜYLE

zamanlar-üstü bir klasiktir “Yasak Oyunlar”.

2. Dünya Savaşı sırasında, Naziler'in hava saldırısı sonucu anne-babasını kaybedip öksüz kalan sarı saçlı, melek yüzlü, dünyalar tatlısı küçük bir Fransız kızın yaşadıklarını anlatır film. Aynı saldırıda ölen biricik köpeğini kucığına basarak avare avare dolaşan Paulette (Brigitte Fossey), fakir bir çiftçinin oğluyla karşılaşır. Akranı olan Michel (Georges Poujouly) onu evlerine getirir. İki küçük çocuk, bu korkunç savaş ortamında ‘ölüm’ denen gerçekle yüzleşirler.

O dönem sansür yine etkili olsa da bugünden kat be kat kaliteli yayın yapmaya önem veren TRT bu büyüleyici yapıtı programına alır. 18 Temmuz 1989 Salı akşamı, henüz iki kanallı olan TRT'nin 1. kanalında saat 22.25'te yayına girer. Ve bitimine 18 dakika kala yarıda kesilir.

Hiçbir açıklama yapılmadan kesilen filmin yerine “Yaşayan Deniz” adlı belgesel ekrana gelir. Talimat, TV Daire Başkanvekili Önder Ulay'dan gelmiştir. Ulay, yayın sırasında seyircilerden ‘Hristiyanlık propagandası yapıldığı’ şeklinde telefonlar geldiğini söyler. İddiaya göre Ulay, TRT Genel Müdürü Kerim Aydın Erdem'i aramış ama irtibat kuramamıştır. Dahası filmin kesilmesinden sonra teşekkür telefonları aldıklarını,

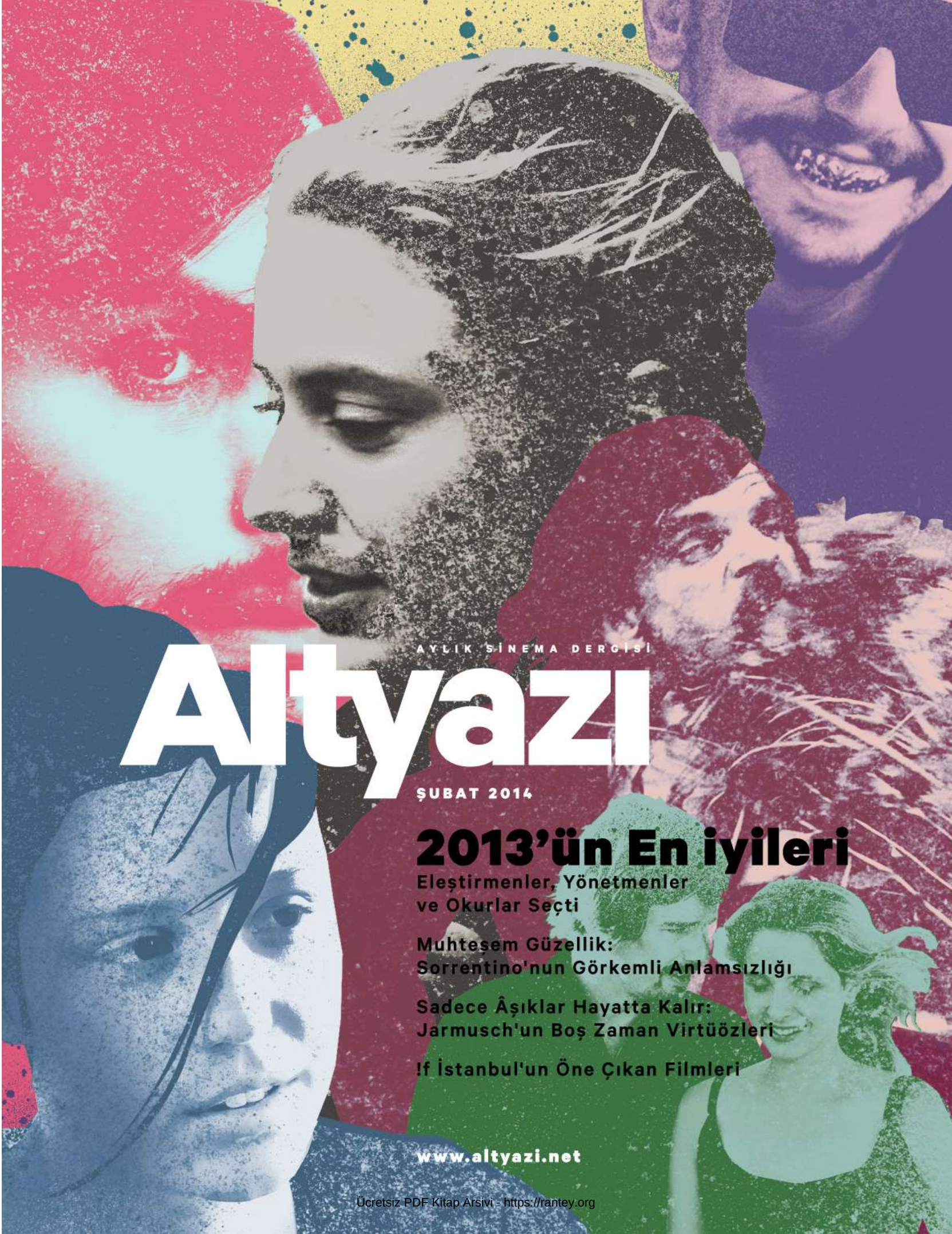
“Niye kaldırıldı?” diye soranların sayısının ise beş olduğunu söyler ve ekler: “Halkın tepkisini göz ardı edemedik.”

Rahatsızlık muhtemelen, Michel ile Paulette'in ölen hayvanların mezarları için haç bulmaya çalışmalarından dolayı başlar. Çocukların kiliseye ait haçları çalması, velhasıl ekranda bu kadar haç gözükmesi, bu ‘laik’ ve sözde ‘her inanca saygılı’ ülkede birilerinin canını sıkımıştır... Sonuçta TRT tarihinde ilk kez bir film ‘Hristiyanlık propagandası yapılıyor’ diye bir yarıda kesilmiş olur. Üstelik filmde değil propaganda, hafiften hiciv söz konusudur olsa olsa...

Fransız Le Monde gazetesi olayı haber yaparken, Genel Müdür Erdem bunun bir ‘yayıncılık hatası’ olduğunu söyler: “Tamamını seyrettiğim bu filmi saatini bulmamış bir yayın olarak değerlendireyim.” deyiverir.

Bu olaydan yaklaşık bir yıl sonra cinayete kurban gidecek olan aydın yazar Turan Dursun, soruşturma açılması için savcılığa başvurur. Ulay basın savcılığına ifade verir. Refik Ceylan adlı bir vatandaş da aynı yola dener. Eylül ayına gelindiğinde, avukat Ali Turgan ile Ruhsar Erten, 11 müvekkilleri adına TRT'ye dava açarlar. Ocak ayında ise sansür emrinin bizzat Genel Müdür Erdem'den geldiği ifade edilir. Öfkeli seyirci tepkisini uzun süre göstermeye devam eder, filmin tekrarlanması istenir ancak aradan geçen çeyrek asırda filmi bir daha ekranlarda gören olmaz.

Altyazı

AYLIK SINEMA DERGİSİ

ŞUBAT 2014

2013'ün En iyileri

Eleştirmenler, Yönetmenler
ve Okurlar Seçti

Muhteşem Güzellik:
Sorrentino'nun Görkemli Anlamsızlığı

Sadece Âşıklar Hayatta Kalır:
Jarmusch'un Boş Zaman Virtüözleri

İf İstanbul'un Öne Çıkan Filmleri

www.altyazi.net

TAKSİ ŞOFÖRÜ

Martin Scorsese'nin 1976 tarihli başyapıtı “Taksi Şoförü” (**Taxi Driver**) sinemada ‘yalnızlık’ duygusunun en güçlü karşılıklarından birini verir. **Travis Bickle** filmin bir yerinde şöyle der: “Yalnızlık beni ömrüm boyunca kovaladı. Hiç kaçamadım. **Ben Tanrı'nın yalnız bir adamıyım**”. Hem çok Amerikan hem de çok trajik bir yalnızlıktır bu. Scorsese, **Paul Schrader'ın güçlü senaryosuyla** birlikte aslında acıklı ve sert bir şiir yazar kamerasıyla... **Robert De Niro** ise sinema tarihinin unutulmaz simaları arasında hakkıyla yerini alır.

TAKSİ ŞOFÖRÜ”NÜN ÖZNESİ, TRAVIS BICKLE, YAZARI PAUL SCHRADER TARAFINDAN ŞÖYLE TANIMLANIR: “METAL BİR TABUTUN İÇİNDE NEW YORK SOKAKLARINDA AKINTIYA KAPILMIŞ GİBİ SÜRÜKLENEN YAPAYALNIZ BİR ADAM...” TRAVIS SİNEMANIN ‘YALNIZLIK’ DEVİNCE AKLA GELEN İLK KARAKTERİ BELKİ DE. AMA TRAVIS BİR SAVUNMA mekanizması olarak yalnız... Yani çevresindekiler kendilerini ondan sakınıp geri çekildikleri için ya da onu öteye itip dışarıda bıraktıkları için değil. Travis savaştan sonra döndüğü New York’ta kendisini bir yere koyamıyor, ciddi bir yabancılaşma yaşıyor.

Yalnızlığı da bu yabancılaşmanın bir sonucu ve aynı zamanda da bir kendini koruma ihtiyacından doğuyor. Travis yalnızlığından ne kadar mutsuz ve huzursuz olsa da bu yalnızlığı ilmek ilmek kendisi örüyor etrafına...

Eğer sinema yazınında ‘yalnızlığın sineması’ diye bir başlık açacaksak Martin Scorsese’nin “Taksi Şoförü”nü bu başlığa çok yakın bir yerlerde kullanmak lazım. Tabii bu yalnızlık, Schrader’in kendisinin de belirttiği gibi hayli ‘Amerikan’ bir patolojiyi işaret ediyor. Travis’in silahlarıyla kurduğu ilişki, çizmesi ve sokaklarda ağır ağır yürüyüşü... Bir western karakterine (ilk başta John Wayne’e, sonrasında da giderek ‘mohawk’lara) özenmesi bir eleştiri olarak da okunmalı aynı zamanda. Bu anlamda film çağdaş bir sokak westerni olarak da tanımlanabilir

elbette.

Film, Travis’in bir taksi durağına başvurmasıyla başlar. Uykusuzluk sorunu vardır, geceleri taksicilik yapmak istiyordur. Taksi şoförlüğü Travis’in, aslında vahşi bir ormanı andıran New York gecelerinde dolaşmasını sağlar: “Bütün hayvanlar geceleri dışarı çıkıyorlar. Fahişeler, kadın satıcıları, uyuşturucu satıcıları, hırsızlar, travestiler...” Travis taksisinin camından gördüğü insan kalabalığını böyle tarif eder. Her taraf pisliktir. O sadece pisliği görür. Bu insanların arasında yalnız kalması çok normaldir ona göre... Taksisine binen bütün müşteri modellerini yadsır, hiçbiriyle doğru iletişim kurabilecek durumda değildir. Birilerinin sifonu çekip pislikleri dışarı atması gerekir...

İsteddiği bir kadın vardır; Betsy ve bu pisliğin içinde bir ‘şeker’ gibidir o. Bakımlı, yüksek topuklu, tertemiz, seksi ve akıllı bir kadın... Üstelik Travis’e şans da tanır. Ama Betsy’ye sahip olamaz, onu elinden geçirir. Yaşı küçük bir fahişeye (Iris) birlikte olma ihtimali kendisini gösterir sonra, ama onu da bu sefer Travis istemez.

Başarısızlığının ve çevresinin kötülüğünden sorumlu tuttuğu ve Betsy’nin baba figürü olan Senatör Palentine’i öldürmeye kalkar ama başaramaz, o zaman diğerinin baba figürünü (Iris’in satıcısını) gider öldürür ve bir kahramana dönüşür. Tabii ki bu finali Iris’i ‘kurtarma

operasyonu' sırasında yaralanan Travis'in ölmeden önceki bir fantezisi olarak okumak da mümkündür.

Travis gerçekten de iyi niyetlidir bir yerde... Yani temizlemek ve temizlenmek istiyordur kendince: "Bu adam artık size tahammül etmeyecek. Bu adam pisliklere karşı çıkıyor. Artık birisi var."

Scorsese, biyografisinde, filmi New York'taki ilk gösteriminde seyirciyle izlediği zaman salondaki tansiyonun onu çok şaşırttığını anlatır. Finaldeki vuruşma sahnesinin karakterin katharsis'i olarak planladığını ama seyircinin "Evet, git ve hepsini öldür, evet, öldür" duygusuyla perdeye doğru bağırarak tepki vermesini hiç beklemediğini ve bunu hiç kastetmediğini söyler. Bu da zorbalığa yatkın Amerikan kahramanlığının patolojik bir portresidir!

1970'li yıllarda yabancılaşma, yalnızlık ve paranoya üzerine dünyada çok film yapılmıştı. Özellikle de Hollywood'da. Vietnam yenilgisi, açığa çıkan hükümet yolsuzlukları, Watergate skandalı, Amerikan toplumunun kendi geleceğine karşı karamsar bakışı; tekinsiz atmosferli, politik gerilimli ve sorunlu karakterlerle dolu filmlere kapı açmıştı... Martin Scorsese'nin Paul Schrader'in son derece sağlam senaryosunun tam karşılığını verip Dostoyeski'nin "Yeraltından Notlar"ına da yaklaştırdığı ve sinematografik olarak daha da yukarı taşıdığı filmi de

bir 'ikon film' olarak sadece sinema tarihine değil insanlık belleğine de kazındı.

Scorsese'nin karakter psikolojisini mükemmele tamamlayan mizansenleri onun erken dönem filmlerinde, özellikle de "Kızgın Boğa" (Raging Bull) ve "Taksi Şoförü"nde zirveye ulaşır. "Kızgın Boğa"nın kadralları, Jake La Motta'yı çerçevelemedeki ustalığı, bulunduğu sahnelerin içindeki konumlandırılışı ne kadar ustalıkla yapılmışsa "Taksi Şoförü"nün Travis'inde aynı usta ellerin izine rastlarız. Travis'in ruh hallerine çok uygun bir kamera kullanımı vardır ve bu sahneler sinema okullarında ders olarak da okutulmaktadır... Şiddetin, sapkınlığın kol gezdiği, karanlık paranoid bir evrende sıkışmış yalnız bir adamın bozuk psikolojisini, bir 'boşalma'ya doğru giden yolunu sinema sanatının bütün olanaklarını kullanarak aktarmayı başarır.

Travis Bickle'i eşsiz bir performansla ete kemiğe büründüren Robert De Niro'nun (Scorsese ile asıl yaklaşmasının bu filmin setinde başladığı söylenir) bu psikolojiye katkısı ise tartışılmaz...

Travis'in Harvey Keitel'in canlandırdığı kadın satıcısını vurduğu sahnede kısa diyalog, Travis'in Betsy ile kahve dükkanında oturduğu sahne ve tabii ki kült ayna sahnesi De Niro'nun doğaçlama katkılarıyla da yükselmiş sahneler.

“HAYATI ANLAMAYA ÇALIŞIYORUM...”

İranlı yönetmen **Asghar Farhadi**, Altın Ayı ve Oscar ödüllü “**Bir Ayrılık**”tan sonra yeni filmi “**Geçmiş**”le yine ayrılık aşamasındaki bir çift üzerinden aileyi, alemini saran dert tasa, huzursuzluk ve **kuşku** halini anlatmış. Kendi deyişiyle hayata ve insanlık hallerine de şüpheyle bakıyor.

ASGHAR FARHADI, TÜRKİYE’NİN DE YABANCISI DEĞİL FİLMLERİMİZİN DE. AMA İLLAKI, NURİ BİLGE CEYLAN’LA OLAN DOSTLUĞUNDAN, BİRLİKTE YAPILACAK TATİL PLANLARINDAN BAHİS AÇIYOR. ARALARINDAKİ ORTAK noktayı ‘insan ilişkilerindeki karmaşık ve çapraşık denklemi kurmaya çalışmak’ olarak açıklıyor. Farhadi, İran sinemasının son dönem yıldız sinemacılarından. Berlin’de Altın Ayı aldığı “Bir Ayrılık” (Jodaeiye Nader Az Simin) filminin Oscar da kazanmasıyla kendini daha bir güvende hissettiğini söylüyor. Geçen yıl yarıştığı Cannes Film Festivali’nde başrolündeki Bérénice Bejo’ya ‘en iyi kadın oyuncu’ ödülünü kazandıran “Geçmiş” (Le Passé) 10 yıldır kafasındaymiş, “Ancak olgunlaştı” diyor. Parayı Fransa’dan bulunca orada çekmiş ve yabancı memlekette de zorluk

çekmemiş, “Yönetmen her yerde yönetmendir” derken hıznırca gülümsüyor.

Sadece ‘ayrılık’ meselesi de değil, “Geçmiş” belli ki “Bir Ayrılık”la yakın temasta, yanılıyor muyum?

Ben de iki filmi birbirine çok yakın, hatta kardeş gibi düşünüyorum. “Bir Ayrılık”ta erkek karakter öndeydi ve film gelecekle, yeni bir hayat kurmakla ilgiliydi. “Geçmiş”te ise kadın ön planda ve film geçmişle ilgili. Zaten derdim aynı, haddim olmayarak, sanatın hayatı ve insanı anlamaya çalışmaktan ibaret olduğunu düşünüyorum. Hayata ve insanlık hallerine şüpheyle yaklaşıyorum. Herkes birbirinden farklı, ayrıca içimizde sayısız benlik ve

dolayısıyla çelişkili duygular olduğunu düşünüyorum.

Boşanma gibi formalite bir işten ayrılığın iki kişiyle sınırlı olmadığı meselesine geliyoruz. Açmak istediğiniz mevzulara bahane mi?

Popüler kültür, bize ayrılığı hep iki kişi arasındaki bir mesele ve hesaplaşma gibi anlatır. Aksine bu alemde her şey birbiriyle ilintili. Bu da hayatı anlamaya çalışmanın en üst biçimi; ben bir hareket yapıyorsam sadece beni ve karşımdakini değil başkalarını da etkiliyor. Bu da olaylar örgüsü yaratırken müthiş bir genişlik sağlıyor. Filmlerimin özünü de bu genişliği anlama çabası oluşturuyor. Amacım dünyanın her yerindeki insana dokunabilecek hikayeler anlatmak.

“Bir Ayrılık” vesilesiyle söyleşi yaptığımızda bir sonraki filminizin senaryosuna başladığınızı, hatta Berlin’de çekebileceğinizi söylemişsiniz. Bu film o mudur?

Evet. Berlin’de tanıtımlar, söyleşirken yaparken bir yandan da senaryo yazıyordum. Aklımda başka projeler de vardı ama artık “Geçmiş” içimde hallolmuştu, yani 10 yıl önce başlayan ‘iyi fikir’ aşamasından artık “Bu filmi yapmak istiyorum” duygusuna gelmişim. Berlin yerine Paris’te çektim ama nedeni çok basit, çünkü Fransız yapımcı buldum. Ayrıca

İran'da rejim değiştiğinde Fransa'ya bizden çok mülteci gitmiştir, yani ülkemizin tarihinde manalı bir yeri de var. Arkadaşım, yıllardır ayrı olduğu karısıyla boşanma formalitesi nedeniyle yeniden bir süre aynı evde yaşamaya başladığını söylediğinde muhtelif duygular uçmuştu kafamda. Ayrılıktan sonra yeniden birbirinizin hayatına değdiğinizde neler olur, gibi meseleler. Geçmişe dönülmez, zaten hep vardır, 'şimdi'de yaşanır ama başka bir şey olmuştur artık.

Film bir bilmecenin çözülmesi gibi yavaşça açılıyor ve şüphe yakamızı bırakmıyor. Adeta bir Hitchcock filmi gibi desem, abartmış olur muyum?

Hayır, iltifat olur. Ben de bir Hitchcock hayranıyım. Film boyunca tansiyonu ayakta tutmayı severim ve olay örgüsüne seyirciye de davet etmek isterim, kafada "Acaba mı?" sorusunu getiriyorsam ne mutlu bana. Seyirciyi filme dahil etmek, hayal gücünü harekete geçirmek, boşlukları doldurmasını sağlamak önemli. Hikaye anlatırken

entrikaya, beklentilerle oynamaya ihtiyacınız var. Zaten bu beklentiler klişelerden kaynaklı. Oysa hayatta bin türlü duygusal çelişki ve davranış çeşidi var. Yine de bunlar laf! Bunların ardındaki mana önemli. Bulmacanın her parçasıyla bir sonraki sahnede seyircinin hükmü değişiyor. "Ne kötü adam" derken onu anlamaya başlıyorsunuz.

Peki erkekler pek ketum, kadına haksızlık olmuyor mu?

Sorunuzu anlıyorum. Erkekler her ne kadar Batılı bir kültürle alışverişte olsalar da sonuçta Doğulu ve kadın Fransız. İnanın böyle bir karşıtlık niyetim yoktu, yanlış anlaşıldıysa şaşıyorum. Olay örgüsünde herkes niyetli niyetsiz hata yapar; kendilerine göre haklı bir nedeni olduğunu vurgulamak istedim.

İyi de neticede erkeklerin kadını terk etme nedenleri anlaşılabilir ve hatta 'asil' nedenlere bağlanmış gibi değil mi?

Evet, eski kocanın geçmişini bilerek

gizlemeye çalışsam da politik mecburiyetlere bağlanabilir. Müstakbel kocanın vicdanı da ayrı mesele. Erkeklerin kadının yanında yer alamayışları tartışılabilir. Böyle baktığınızda haklısınız ama ben sadece ilişkiler yumağındaki meselelere odaklandım. Terazinin bir kefesi ağır bastıysa affola. Kadınlar doğurgan oldukları için sanırım, gelecekle ilgileniyorlar ama erkekler daha geleneksel. Bu da bazen ayaklarını bağlıyor.

Erkekler geçmişi tamir etmek adına aşırı hoşluklar yapıyor ve 'vicdan' meselesinde de ikircikli davranıyorlar.

Evet, kadının eski kocasına dediği gibi bu hoşluklar tamir edilemez yaralara derman olmayacak, bilakis sinir bozucu. Sonuçta hiçbirimizin vicdanı temiz pak değil. Yazarken herkes arasındaki denklemleri doğru kurabilmek için çok çaba harcadım.

İlk kez memleketiniz dışında çalışmanın, filmi Fransa'da çekmenin zorluk ve faydaları nelerdi?

İran'da sansür mevzuu fena. Senaryo ve vizyon aşaması olarak iki kez onay almak zorundasınız, yaratım süreci endişe verici. Bu açıdan Fransa'da çok rahat ettim ama gerisi hiçbir şeyi değiştirmede. Ne yapacağım zaten kafamda belliydi. Yabancı dil, yabancı oyuncu gibi şeylere hiç takılmadım. Yönetmen her yerde yönetmendir.

Bérénice Bejo senaryo aşamasında aklınızda mıydı? Nasıl yazarsınız, sette nasılsınız?

Asla bir oyuncuyu düşünerek senaryo yazmam. Bérénice Bejo şahane ama diğerleri gibi seçim aşamasında katıldı. Ben filmi çekim öncesi kafamda bitiririm. Sette doğaçlama sevmem ama provalarda bazı şeyler deneriz. Uzun prova sürecini severim. Senaryoda her şey bellidir ama oyuncunun karaktere hayat vermesi bazı şeyleri değiştirir. Bu da oyuncuya role katkıda bulunma fırsatı verir. Ama çekim başladığında şansa yer vermem, çünkü hayatın/filmin denklemini çok hassas bir şekilde kurmuşumdur.

“HAYAT, ARAFTA KALMAK BİRAZ DA!”

Asghar Farhadi'nin bu hafta gösterime giren filmi “**Geçmiş**”in (Le Passé) ödüllü başrol oyuncusu **Bérénice Bejo**, güneşli bir **Cannes** gününde sorularımızı açık yüreklilikle cevapladı.

BÉRÉNICE BEJO'NUN ADINI İLK KEZ, ÜÇ YIL ÖNCE CANNES'A GELDİĞİ “ARTIST”LE (THE ARTIST) DUYMUŞTUK. SONRASINDAKİ OSCAR ADAYLIĞIYLA YOLU HOLLYWOOD'A UZANSA DA HAYAL KIRIKLIĞIYLA memleketi Fransa'ya dönmüştü. “Geçmiş”teki (Le Passé) başrolünde, İranlı eski kocayla Arap sevgili arasında kalan Fransız kadını şahane doğallıkla canlandıran Bejo'yla geçtiğimiz yıl yarıştığı Cannes'ın güneşli bir gününde buluştuk. Sevgiyle hatırladığı İstanbul, hayal kırıklığına uğradığı Hollywood derken mevzu yürüdü...

“Artist”in beklenmedik başarısından sonra gittiğiniz Hollywood nasıldı, size iyi davrandı mı?

Filmin Oscar'a aday olması dahi dudığımızı uçuklatmıştı, şoktaydık. Ödül alınca da insan büyüleniyor, hani Oscar konuşmalarının özü “Tanrım, seviyorum”dur ya, biz de öyle hissettik. Ama gerisi çok zordu! Hayal kırıklığı! Hollywood'da başarmanın zor olduğu

bilinir ama yine de şaşırdım açıkçası ve vazgeçerek Paris'e döndüm.

En iyisi Avrupalı yönetmenler mi dediniz?

Evet, çünkü Amerikalılar, İngilizceniz ne kadar iyi de olsa sizi yabancı sınıfına sokuyorlar ve dolayısıyla öyle projeler geliyor. “Artist”in yönetmeni Michel Hazanavicius kocam olduğu için bolca ‘yönetmenin yatağından geçmek’ esprileri yapıldı ama sonuçta iyi bir teklif gelmedi. Avrupa'da sanatsal yaratıcılık ön planda ama ABD'de ticari bakış ağırlıklı. Ben de dönmeyi seçtim. İyi ki Asghar Farhadi'yle tanışıyoruz. “Geçmiş”i öğrenince hemen seçmelere gittim. Bana tuhaf şeyler yaptı, yanaklarıma pamuk sıkıştırdı, makyaj yaptı. Oysa süs püs yapmadan gitmişim. Yine de beni ‘arındırmaya’, kafasındaki kadına benzetmeye çalıştı.

Peki nasıl bir kadındı bu sizce?

Geçmiş ile gelecek arasında sıkışmış bir kadın, belki herkesten biraz daha fazla! ‘Şimdi’yi yaşamak neredeyse mümkün değildir biliyorsunuz. Giden kocanın neden gittiğini siz kesin bilmiyorsunuz ama bu da önemli değil, gidişi yaralar açmış ve kanamaya devam ediyor. Müstakbel kocayla ise aslında bir gelecek yok. Ama her şey e rağmen umit ediyor, bunu çok sevdim.

Kadının her şeye rağmen bir hayat kurma inadı zaman zaman sinir bozucu geldi mi size de, senaryoda ona haksızlık yapıldığını düşünüyor musunuz?

Kimi zaman sevdiğiniz, kimi zaman nefret ettiğiniz bir karakter. Evet, ben de sette ikileme çok düştüm ve Asghar'la

konuştuk. Kadının çoğu zaman acısına ve tutkusuna yenildiğini ve bunun da çocuklarına zarar verdiğini hissedebilirsiniz ama sonuçta ikna oldum. Çünkü ilişkiler böyledir. Erkeklerden daha kusurlu değil, hayır! Sadece iki hayat arasında kendisine ve çocuklarına yol açmaya çalışıyor.

Arafta kalmış, desek?

Evet, hayat galiba arafta kalmak biraz da. Aslında kadın yeni bir gelecek için çırpınıyor ama erkekler yanında kalmıyor. Erkeklerin geçmişle bağları daha fazla demiyorum ama bir şekilde oldukları yerde dolanıyorlar. Hayatın kendisi gibi.

Asghar Farhadi, bildik anlamda politik bir sinemacı değil ama hayata dair bir yığın sorun da doğal olarak ortada. Bir Fransız olarak nasıl değerlendiriyorsunuz?

Büyüdüğüm ortamda mültecilerle sıkı bir ilişkim olmadı ama Paris kozmopolit bir yerdir. Arkadaşınız olmasa da ortalıkta olup bitenlere seyirci kalmazsınız. Kocamdan yabancı değilim ama yine de filmde çok şey öğrendim.

Asghar Farhadi'yle çalışmak nasıldı?

Son derece titiz, kafasında her şeyi belirleyen bir yönetmen. Yani sette “Haydi doğaçlama yapalım” hali ve tavrı yoktu. Ama oyuncuyu sıkıştırmıyor da. Üç ay boyunca okuma provaları yaptık. Yabancı dil sorun olmadı, çevirmenle hallettik ama zaten sinema dili de bazen hiç konuşmamayı gerektirir. İlla böyle olacak tavrı yerine bizim karakteri anlamamızı, ona ısınmamızı sağladı, minnettarım. Kamera kayda başladığında ise her şeyin tıkr tıkr işlemesini istedi.

Sadibey.com

"Sinemacılık ve filmcilik yararına
bağımsız iletişim platformu"

YAŞAYAN EN BÜYÜK YÖNETMEN

Bu haftaki “Aşktan Da Üstün” filmimiz **“Taksi Şoförü”nün (Taxi Driver)** yaratıcısı, önümüzdeki hafta gösterime girecek **“Para Avcısı”yla (The Wolf Of Wall Street)** bir kez daha Oscar’a aday gösterilen **Martin Scorsese’nin** muhteşem kariyerinin satırbaşlarına göz atalım.

YAŞAYAN EN BÜYÜK AMERİKALI YÖNETMEN OLARAK TESCİLLENİP DE, ONCA BAŞYAPITLA OSCAR ALMAYI BAŞARAMAMAK, EN NİHAyetİNDE ‘DAHA SİRADAN’ BİR ÇALIŞMAYLA BU ÖDÜLE DEĞER BULUNMAK, PEK DE hazmedilir bir durum değildir herhalde. Bu haftaki “Aşktan Da Üstün” filmimiz “Taksi Şoförü”nden (Taxi Driver) “Kızgın Boğa”ya (Raging Bull), oradan “Sıkı Dostlar”a (Goodfellas) kadar uzanan Martin Scorsese başyapıtlar sandığındaki hiçbir film Oscar getirememişken, üstadın 2006 tarihli çalışması “Köstebek”le (The Departed) bu ödülün gelmesi tek kelimeyle ‘manidar’. Şimdi de son filmi “Para Avcısı”yla (The Wolf Of Wall Street) Oscar’a aday, ama bir kez daha eli boş dönme ihtimali yüksek Scorsese’nin. Yönetmenin Oscar’la imtihanı hiç bitmeyecek anlaşılan!

Biz sinemaseverlerin de ‘adalet duygusu’nu test eden bu durumu bir kenara bırakıp büyük sinemacının hayatının önemli duraklarına eğilmeye çalışalım isterseniz... 17 Kasım 1942... Martin Scorsese, yüzyılın başında Sicilya’dan ABD’ye göçen İtalyan bir ailenin oğlu olarak New York’un kenar semtlerinden Queens’de doğar. Böylece bir büyük ustanın hayatla ve kendisiyle olan mücadelesi de başlamış olur. Ailesinin İtalyan geleneklerine son derece bağlı bir yapıya sahip olması ve koyu Katolik bir öğretinin içinde yetişmesi, Scorsese’yi ilk gençlik yıllarında rahip olabileme hesapları yapmaya kadar iter. İyi ki rahip olmayı başaramaz, zira sinema sanatına yaptığı katkılar göz önüne alınırsa, doğru tercihin sinema olduğu açıktır...

New York Üniversitesi’nde sinema okumak, yönetmenin geleceğinin de giderek

biçimlenmesi anlamına gelmektedir. “Rahip olamıyorsam yönetmen olayım” gibi bir mantıkla bu yola baş koyduğunu düşünmesek de, sinemanın onun ilk tercihi olmadığını biliyoruz. Yine de sinema okurken bu işi alabildiğine ciddiye alan ve 1964’te mezun olmasından itibaren ‘yenilikçi’ bir anlayışın peşine takılan Scorsese, bu döneme kadar çektiği kısa öğrenci filmleriyle de dikkat çekmeyi başarır.

Yaşadığı bölgeyi ve insanları çok iyi gözlemleyen, onların dünyasını biliyor olmanın avantajlarını sinemasına yansıtarken anlatımını da geliştirme fırsatı bulan yönetmen, kariyerinin neredeyse tamamında kendisini ‘taşımaya’ görevini bu özelliğine verir. Little Italy onun ‘çöplük’üdür ve oranın renkli karakter mozağinden beslenmek onun için kaçınılmazdır. Meşakkatli bir yaratım ve çekim sürecinin ardından kotardığı ilk uzun metrajlı çalışması “Kapımı Çalan Kim?” (Who’s That Knocking At My Door) de doğal olarak bu çevreden beslenir ve adımlarını sağlam atan sanatçının dünyasına etkili bir giriş yapmamızı sağlar. Kimsenin tanımadığı bir aktör olan Harvey Keitel’e başrolü veren Scorsese, bu vesileyle ömür boyu sürecek bir dostluğun da temellerini atmış olur.

Belgesel formunda çektiği, sokağın hikayesini anlattığı “Sokak Manzaraları” (Street Scenes) ve 1970’te yönetmen asistanlığı yaptığı “Woodstock” belgeseli, kariyerinde yeni bir dönemin açılmasına da neden olur. Bağımsız sinemanın efsane yapımcısı Roger Corman’ın dikkatini çeken sanatçı, böylece “Soygun Ve Aşk”ı (Boxcar Bertha) çekmeyi başarır. Scorsese sineması

içinde ‘farklı’ bir noktada duran bu yapım, ona en azından sonraki filmleri için belli bir ‘kredi’ kazandırır. Yolu açıktır artık yönetmenin ve yapabileceği şeyleri gösterme fırsatı da bulmuştur.

Sonraki filmi “Arka Sokaklar” (Mean Streets), Martin Scorsese sinemasının kendi dilini yaratmaya başladığını işaret eder; New York’u kullanma biçimi, sokakların dünyasına getirdiği gerçekçi bakış açısı, suç odaklı entrikalara olan hakimiyeti, şiddeti kullanmadaki ustalığı ve tabii ki birçok kereler birlikte çalışacağı Robert De Niro-Harvey Keitel ikilişiyle olan uyumlu mesaisi, onun sinemasını şahlandıracak unsurlar olarak öne çıkarlar. Bazılarınca halen aşılamamış bir gangster filmi diye nitelenen yapım, sinema sanatının zenginleşen yüzünü de temsil eder aynı zamanda.

SCORSESE AİLESİNİN BİR AKŞAM YEMEĞİ SOHBETİNİ OLANCA SICAĞIĞIYLA ÖNÜMÜZE GETİREN “İTALYAN AMERİKAN” (ITALIANAMERICAN) ADLI BELGESELİN ARDINDAN GERÇEKLEŞTİRDİĞİ, ELLEN BURSTYN VE KRIS Kristofferson’ı bir araya getiren duygusal yapım “Alice Artık Burada Yaşamıyor” (Alice Doesn’t Live Here Anymore), ustanın sinemasının çeşitlenmeye müsait olduğunu belgeler niteliktedir. ‘Sert çocuklar’ın öykülerini çekmenin ‘yazgı’sı olmadığını söylemek ister gibidir burada ve Ellen Burstyn’e Oscar getiren bir ‘su katılmamış gerçekçilik’ başyapıtı ortaya koyar.

Ve ardından belki de yönetmenin kariyerinin ‘tepe noktası’na gelir sıra; Amerikan ‘yeni sağ’ sinemacılarının duayenlerinden Paul Schrader’ın yazdığı

senaryodan beyazperdeye taşınan “Taksi Şoförü” (Taxi Driver). Cannes Film Festivali’nden Altın Palmiye’yle dönen bu ustalık gösterisi, hem oyunculuk hem de anlatım açılarından aşılması güç bir zirve haline dönüşür. Robert De Niro’nun benzersiz bir taksi şoförü karakteri çizdiği film, Jodie Foster’ı küçük bir fahişe olarak yansıtmayla da tartışma yaratır. Bir karakterin nasıl çizilip nasıl oynanacağı, bir öykünün nasıl başlatılıp nasıl bitirileceği üzerine müthiş derslerle vücuda gelir bu önemli sinema yapıtı. Tüm zamanların en iyi filmlerinden biri olarak kabul edilmesine karşın sıkça tartışılan bir yapıt olmak da onun kaderidir adeta.

ARTIK MARTIN SCORSESE İSMİNİ DUYUP DA AYAĞA KALKMAYAN YOKTUR VE O DA BU SAYGINLIĞI SON DERECE SAĞLAM HAMLELERLE DEĞERLENDİRMİYİ SÜRDÜRÜR. MÜZİKAL SINEMAYA GÖZ KIRPTIĞI “NEW YORK, NEW YORK” ve ünlü The Band grubunun son konserini resmettiği “Son Vals”le (The Last Waltz) müzikle olan sıkı ilişkisini de açığa çıkarır. Özellikle ikinci filmin sinemaseverler üzerindeki etkisinin halen devam ettiğini söyleyebilir, hatta biraz daha ileri gidip iddia edebiliriz. Müzik onun için çok önemlidir ve sonraki yıllarda da kariyerine bir şekilde etki edecektir...

Ve bir başyapıt daha... Ünlü boksör Jake LaMotta’nın hayatını anlatmaktan öte bir

işlev üstlenen siyah-beyaz ustalık gösterisi “Kızgın Boğa” (Raging Bull), biyografik film çekmenin nasıl bir hazırlık dönemi (hem ekip hem de oyuncular için) gerektirdiğini ve insana bakıp onu görmenin ne demek olduğunu öğretir bizlere. Kariyerini yerle bir edebilecek LaMotta rolünde harikalar yaratan Robert De Niro, tartışmasız biçimde Oscar’ı kucaklar ve evine götürür. Ama Scorsese için durum aynı değildir ve sonraki yıllarda da yaşayacağı ‘hüsran’ı ilk kez burada yaşar, yani evine eli boş döner.

Arka arkaya çektiği “Kahkahalar Kralı” (The King Of Comedy) ve “Geç Saatler”le (After Hours) gülümseyen yüzünü

ESRAR PERDESİ

TORN CURTAIN (1966)

Tüm zamanların en iyileri arasında giren "Kızgın Boğa"nın (Raging Bull) setinde Robert De Niro ile Scorsese.

Yönetmen, 1990'lara "Sıkı Dostlar" (Goodfellas) ile 'sıkı' bir giriş yapmıştı.

Scorsese'ye beklenmedik bir anda Oscar getiren "Köstebek" (The Departed)...

göstermekten kaçınmayan usta, böylece komedi türünün üstesinden gelmenin de kendisi için 'zor' olmadığını hissettirir sinema dünyasına. Her filminin nüvesine sızan kara mizah anlayışı, onun komediyle 'akrabalık' kurmasının kolay olacağını göstermiştir zaten, dolayısıyla da kimseyi yanıltmaz bu tutumuyla Scorsese. Anlattığı şeylerin bir miktar hafiflediğini belgelercesine sonraki projesinde Paul Newman ve Tom Cruise'la "Paranın Rengi"ni (The Color Of Money) gerçekleştirir. Bilardo ve hayatın buluştuğu yapım, kimilerince sanatçının kariyerindeki en zayıf halka olarak da kabul edilir.

İki arada bir derede Michael Jackson'ın "Bad" adlı şarkısı için klip çekme girişiminde bulunup projeyi neredeyse bir 'film'e dönüştüren Martin usta, filmografisinin en tartışmalı ürünlerinden biriyle buluşmak üzeredir. Nikos Kazancakis'in aynı adlı romanından beyazperdeye yansıyan "Günaha Son Çağrı" (The Last Temptation Of Christ), dinler aleminde infial yaratan bir çalışma olur ve birçok din adamı tarafından lanetlenir yönetmen. Bir zamanlar rahip olmak için çabalayan Scorsese, kaderin cilvesiyle 'din karşıtı' yaftasını da yemeyi başarmıştır böylece. Bu filmle bir kez daha Oscar'a aday gösterilir ve bir kez daha alamaz.

Francis Ford Coppola ve Woody Allen'la birlikte "New York Üçlemesi"ni (New York Stories) çekerek kafa dağıtan Martin Scorsese, yine de "Hayat Dersleri"yle (Life Lessons) üç öykü içindeki en sağlam çalışmayı yapar. Sonra 'sipariş' bir projeye karşımıza gelen usta, ünlü modacı Giorgio Armani üzerine bir kısa belgeselle eğleşir ve izleme şansını bulamadığımız, bundan sonra da bulacağımızdan kuşkuyla olduğumuz bu çalışmada bile varlığını hissettirir bizlere.

"Türler arasında gezindiğim yeter, aslıma döneyim artık" dercesine benzerine rastlamanın pek mümkün görünmediği, alabildiğine sert ve gerçekçi bir mafya filmi olan "Sıkı Dostlar"la (Goodfellas) sinema gündemini paramparça eder Scorsese. Gerçekçi yapısı kadar sinematografik doğruları ve anlatım coşkusuyla da dikkat çeken yapım, Joe Pesci'ye yardımcı erkek oyuncu Oscar'ı getirirken ustayı bir kez daha elleri bomboş gönderir evine. Oscar'a aday olup alamamak, giderek bir alışkanlık haline gelecektir onun için, bugünlere kadar gelen... "Korku Burnu"yla (Cape Fear) yeniden

Yönetmen son filmi "Para Avcısı"nda (The Wolf Of Wall Street) yine Leonardo DiCaprio ile çalıştı.

olabilir: "Ne yapsam olmuyor. Onların istediği gibi epik bir film çektim, yine vermediler şu Oscar heykelciğini!"

Martin Scorsese'nin bir sonraki projesi, ustanın bizi bir kez daha şaşırtmasına vesile olur, ki kendisi de şaşırmıştır büyük olasılıkla. Hong Kong sinemasının başyapıtlarından "Kirlili İşler"i'nin (Infernal Affairs) Amerikan çevrimi "Köstebek"le (The Departed) kapımızı çalar usta yönetmen ve o hep ıskaladığı Oscar'ı almayı başarır en nihayetinde. Bob Dylan, Rolling Stones, George Harrison gibi efsanelere çektiği müzik belgeselleriyle yoluna devam eden Scorsese'nin sonraki kurmacası "Zindan Adası"dır (Shutter Island) ve yönetmenin Leonardo DiCaprio'yla işbirliğinin yeni bir uzantısı olarak filmografisindeki yerini alır. Ardından gelen "Hugo"ysa sinemacının başyapıtlar sandığına girecek kadar mükemmeldir. Scorsese'yi üç boyut teknolojiyle de tanıştıran film, yedinci sanata görkemli bir saygı duruşudur ve alamayacağı bir Oscar adaylığı daha getirir. Son filmi "Para Avcısı" (The Wolf Of Wall Street) ise, onu bambaşka bir alemin içine atar, son dönemlerinin gözde aktörü Leonardo DiCaprio'yla birlikte. Ve yeniden Oscar'a adaydır Scorsese, almayı beklemediğini söylemeye bile gerek yok herhalde!

Işığın kullanma biçimi, müzikle filmi eşleştirme yöntemi, oyuncu seçimi ve yönetimindeki kendine özgüllüğü, ağır çekimlere yüklediği anlamlar, anlatımındaki esneklik, insan ögesinin baskın olması gerektiği üzerine fikirlerini sinemasına yansıtması, kenti (özellikle de New York'u) bir karakter olarak kullanma becerisi, filmlerinin gerilimli anlatılarına eklemlediği kara mizah duygusu, türler arasında gezinirken bile yönetmenlik karakterinden hiçbir şey kaybetmemesi, 'adil' olma kaygısı, gerçeklik duygusundan hiçbir zaman sapmayan anlatımı, kendinden önceki ustalardan beslenirken son derece doğru saptamalar yapması, toplum dışına itilmiş karakterlerin dünyasına hakimiyeti, 'etik' kavramından hiçbir zaman uzaklaşmaması, oyuncularına ve teknik ekibine olan bağlılığı ve de en önemlisi sinema sanatıyla yaşadığı 'sonsuz aşk'la kendine sarsılmaz bir yer edinen Martin Scorsese, 'yaşayan en büyük yönetmen' sıfatını sapına kadar hak ediyor bize sorarsanız...

çevrim geleneğine el atan, özellikle oyuncularının performansıyla öne çıkan bir filme imza atan yönetmen, görsel yapıdaki ilginç numaralarıyla da kendini alkışlatır ve bazı eleştirmenlerce 'kötü film' yaftası yapılandırılan yapıtıyla bile farkını belli eder. 19. yüzyıl New York'unda geçen 'kırık bir aşk hikayesi' tadındaki sonraki filmi "Masumiyet Yaşı"yla (The Age Of Innocence) dönem filmi çekmenin de altından kalkar ve senaryo çalışmasıyla bir kez daha Akademi'nin adayları arasına girer. Alamadığını ve alamayacağını hepimiz biliyoruzdur artık...

"Casino"yla kumar dünyasına bodoslamadan giren, "Kundun"la kendisine Tibet kapılarını kapatacak bir projeye imza atan Martin Scorsese, İtalyan sineması üzerine devasa bir belgesel olan "İtalya Yolculuğum"la (Il Mio Viaggio In Italia) sinema sanatına damgasını vurmuş ustalara saygısını göstermeyi de ihmal etmez. Yakın arkadaşı Francis Ford Coppola'nın yeğeni Nicolas Cage'e başrolü verdiği "Yaşamın Kıyısında"yla (Bringing Out The Dead) ambülans şöförlerinin ölümle iç içe geçen yaşamlarına 'karanlık' bir perspektiften bakan üstadımız, biçimiyle de sınırları zorlayan bir çalışma gerçekleştirir ve sinema sanatının her daim 'yenilenebileceği' üzerine görüşünü de belirtmiş olur.

'Amerika'yı inşa edenler'in öyküsünü anlattığı "New York Çeteleri" (Gangs Of New York), Oscar'la adeta bir savaş yaşayan sanatçıyı yeniden adaylığa kadar getirip orada bekletir. Filmlerinde New York'u en iyi yansıtan yönetmen olarak, bu kentin doğuşunu yansıtırken de yetkinliğini konuşturur Scorsese ve sert ama 'doğurgan' bir sinema anlayışının izlerini takip ettiğini söyler bu yapıtıyla. Daniel Day-Lewis, Leonardo DiCaprio ve Cameron Diaz'dan kurulu baş oyuncu kadrosuyla etkiyi sınırlara taşımayı başarır. Oscar'ı Roman Polanski'ye kaptırırken neler hissettiği ise bir 'muamma'nın açmazlarıyla yüzleştirir bizleri.

STANBUL FİLM FESTİVALİ'NDE DE GÖSTERİLEN "THE BLUES" SERİSİNİN "FEEL LIKE GOING HOME" BÖLÜMÜNÜ YÖNETEREK MÜZİKLE OLAN BAĞINI İYİCE YÜREĞİMİZE BASTIRAN YÖNETMEN, SINEMA DÜNYASI İÇİNDEN BİR KARAKTERİN (HOWARD HUGHES)

hayatını anlattığı yüksek bütçeli filmi "Göklerin Hakimi"yle (The Aviator) de Oscar'a göz kırpar (ama kırptığıyla kalır tabii). Bize göre 'hafif' Scorsese filmlerinden biri olan yapım, yine de bazı sahneleri ve teknik üstünlüğüyle dikkatlerden kaçacak gibi değildir. Leonardo DiCaprio'nun Howard Hughes karakterini canlandırırken gösterdiği performansla kendini aşmasını da sağlayan film, Scorsese'ye şunları söyletmiş bile

EVDE

ORJİNAL ADI Dans La Maison

YÖNETMEN François Ozon

UYUNCULAR Fabrice Luchini,
Ernst Umhauer, Kristin Scott Thomas,
Emmanuelle Seigner

YAPIM/SÜRE 2012 Fransa, 105 dk.

GÖRÜNTÜ/SES 1.85:1, 5.1 ve 2.0 DD Fr.

ŞİRKET Bir Film

FRANÇOIS OZON
"EVDE"YLE
ÇAĞDAŞ İNSANIN
'TATMINSİZLİĞİ'NE
VURGU YAPIYOR.

16 YAŞINDA BİR LİSE ÖĞRENCİSİNİN, EDEBİYAT ÖĞRETMENİNİ DE KULLANARAK UYGULAMAYA SIVANDIĞI 'PLAN'IN işleyişine tanık oluyoruz "Evde"de. Okul arkadaşının ailesinin içine sızarak onları kendi ailesine dönüştürmeye çalışan gencin çabasının bireysel ve sınıfsal köklerine iniyoruz hikayede. Bir 'gerilim' formülü içermesine rağmen, çoğunlukla bu yaklaşımı hissettirmekle yetinen hikayedeki edebiyat öğretmenin rolü ise başka bir boyuta taşıyor filmi. 'İstilacı'nın eylemlerini, kendisine okuttuğu kompozisyon çalışmaları aracılığıyla takip eden öğretmen, önceleri gencin edebi yeteneğinden etkileniyor, ama sonrasında 'röntgenci' pozisyonunda buluyor kendini ve merak duygusunun da tetiklemesiyle kaptırıp gidiyor. Bu noktada, karısıyla olan 'sağlıklı' ilişkisinde de sapmalar meydana geliyor ve giderek bir 'kurban'a dönüşüyor. Öğretenden ziyade 'öğretilen' oluyor deneyimli eğitimci...

İspanyol yazar Juan Mayorga'nın "El Chico De La Última Fila" adlı oyunundan uyarlanan "Evde"nin çağdaş insanın 'tatminsizliği'ne vurgu yaptığını söylemek mümkün. Ne olduğu gibi

görünen ne de görüldüğü gibi olan bireylerin hakimiyetinde süregiden bir dönemin anatomisini çıkartıyor film.

Ortaya koyduğu öğrenci ve öğretmen karakterlerini de 'iylicil' özellikleriyle öne çıkarmasına rağmen, onların birer 'bozucu' oldukları tartışılmaz bir gerçek. Aile kurumunun 'tehditkar' yapısına karşı saldırıda bulunmak gibi 'makul' sayılabilecek bir motivasyonla hareket eder gibi görünmelerine karşın, asıl meselenin 'kendileri' olduğu ve deformasyonu içten başlattıkları, yaşadıkları söylenebilir. Ozon, her zaman olduğu gibi 'genelleme'den kaçınarak gösteriyor bize bunları; karakterlerini soktuğu durumu 'özel' bir balonla kapatıyor ve onun içine hapsediyor bütün devinimi.

Ozon'un önceki filmlerinde de kendini hissettiren edebi tat, resmin şekillenmesinde büyük rol oynuyor.

Hikayenin gerçeklikle gerçek dışılık arasında bocalaması, bazen filmin havada kalmasına neden oluyor.

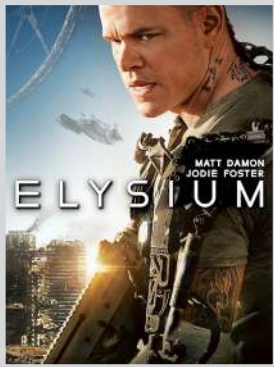

"Emek"çiler vazgeçmez!
86 yıl bu kuyrukta bekledik.
Yine bekleyeceğiz.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

siyad

Sinema Yazarları Derneği

ELYSIUM: YENİ DÜNYA

ORJİNAL ADI Elysium

YÖNETMEN Neill Blomkamp

OYUNCULAR Matt Damon, Jodie Foster, Sharlto Copley, Alice Braga, William Fichtner

YAPIM/SÜRE 2013 ABD, 105 dk.

GÖRÜNTÜ/SES 2.40:1, 5.1 İng. ve 2.0 DD Tr.

ŞİRKET Tigon (Warner)

1979

DOĞUMLU NEILL BLOMKAMP, 30 YAŞINDAYKEN ÇEKTİĞİ "YASAK BÖLGE 9" (District 9) ile sinemanın heyecan verici keşiflerinden

birisi olmuştur. Ülkesi Güney Afrika'nın ırkçı geçmişini dünyalı/uzaylı çelişkisi üzerinden aktaran yönetmen, bir de uzaylıları mazlum olarak tarif edince ortaya tadından yenmez bir iş çıkmıştı.

Haliyle yönetmenin bir sonraki filmi sabırsızlıkla bekledik. İşin içine bir de Hollywood girip bütçe artınca beklentiler de kaygılar da yükseldi. Geçen ağustos ayında sinemalarımızda görme fırsatı bulduğumuz "Elysium: Yeni Dünya" bir hayal kırıklığı olmasa da beklentilerimizin altında bir yapım olarak kayıtlara geçti.

2154 yılında geçen hikâyede, dünya 'kıyamet sonrası' bir alan haline dönüşürken, zenginler dünya dışında yarattıkları Elysium adlı yapay bir gezegende mutlu mesut yaşamaktadır. Sıradan bir işçi olan Max günün birinde bu gezegende tıbbi olanaklara ihtiyaç duyar. Bunun için yapması gereken şey ise 'mutlu gezegen'e gitmektir.

Blomkamp, ilk filmde olduğu gibi meseleyi yine 'sınıf' ekseninde ele alıyor. Ancak ilk filmde egemenler ve ezilenler olarak kurulan denge bu kez tabii ki Hollywood'un da etkisiyle kişiselleştiriliyor ve alt sınıflara mensup bir kahraman ile üst sınıf arasındaki bir meseleye indirgeniyor. Hal böyle olunca, bu filmin içerik açısından "Yasak Bölge 9"un çok altında olduğunu söylemek gerek. Ama işin görsel kısmına gelince daha büyük bütçe ile kurulan dünyaların etkileyici olduğunu belirtelim. Blomkamp buna rağmen büyüyen işi elinde tutmayı başaramıyor gibi. Özellikle finale doğru bildik Hollywood aksiyon sahnelerinin yükselmesi gereken anlarda acemiliği belirginleşmeye başlıyor.

Ama geleceğin önemli yönetmenlerinden birisi olacağına inandığımız Blomkamp'ın sinematografisinde boşluk bırakmamak gerek.

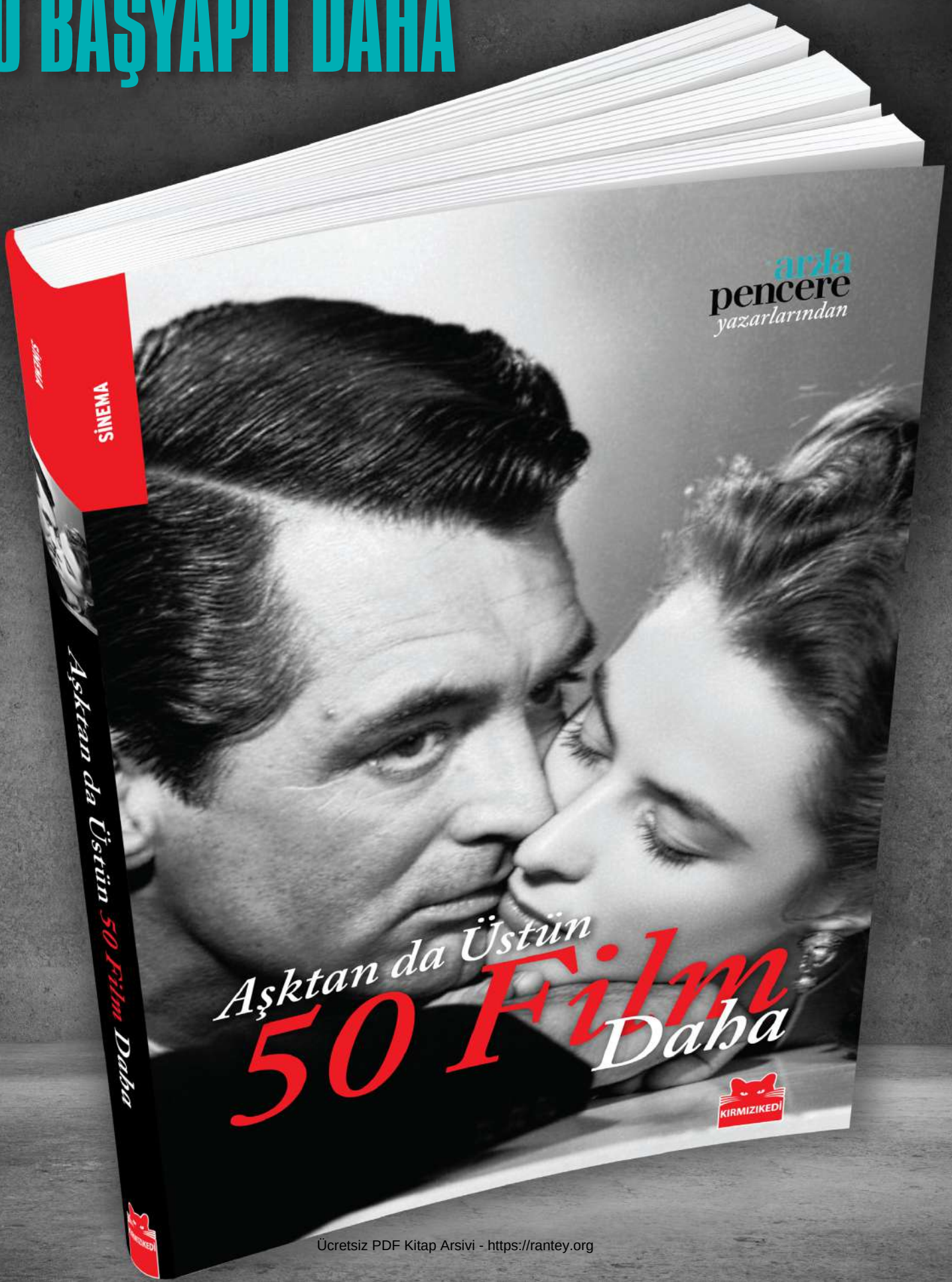
Sharlto Copley'in akıllarda yer edecek 'kötü adam' performansı.

Seyirciyi kanırtmak için küçük çocuk kozu burada da ortaya çıkarılıyor.

NEILL BLOMKAMP,
İLK FİLMİNDE OLDUĞU
GİBİ MESELESİNİ YİNE
'SINIF' EKSENİNDE
ELE ALIYOR.

YEDİ YAZAR, YEDİ AYRI ÜSLUP
50 BAŞYAPIT DAHA

HÜKÜMET KADIN 2

★
YÖNETMEN Sermiyan Midyat
UYUNCULAR Demet Akbağ,
Sermiyan Midyat, Mahir İpek, Gülhan Tekin,
Burcu Gönner, Ercan Kesal
YAPIM/SÜRE 2013 Türkiye, 100 dk.
GÖRÜNTÜ/SES 1.85:1, 5.1 DD Türkçe
ŞİRKET Tigon (BKM)

SERMIYAN MIDYAT,
2013 YILINA İKİ TANE
“HÜKÜMET KADIN”
FİLMİ SİĞDIRABİLDİ!
ÜÇÜNCÜSÜ YAKINDIR...

KIRSAK KOMEDİLER YEŞİLÇAM'IN BİR DÖNEM ÇOK İYİ FORMÜLİZE ETTİĞİ FİLMLERDİ. “DAVARO” VE “KIBAR FEYZO” GİBİ FİLMER hem çok eğlendirici, esprili filmlerdi hem de beraberinde şehirli olmak/köylü olmak paradoksunu ya da feodalite eleştirisini işleyen yapılarıyla da toplumsal açılımlara da sahip filmlerdi. Türk sineması bir süre bu tip komedileri bıraktı. Oyuncu Sermiyan Midyat'ın yapımcı bulmakta zorlanarak çektiği 2010 tarihli ilk filmi “Ay Lav Yu”, yurtdışında okuyan Midyatlı bir gencin köyüne Amerikalı bir gelinle dönüşünü anlatan bildik çatısıyla kırsal komediyi bir daha denedi. “Recep İvedik”, “Kutsal Damacana”, “Maskeli Beşler” gibi şehir komedilerinin arasında 210 bin seyirciyle ezilmedi.

Midyat 2013'te vizyon gören sonraki projesini Güneydoğu'nun ilk kadın belediye başkan olan babaanesi Zekiye Midyat'ın hikayesini komik motiflerle süsleyerek oluşturdu. Bu ilk filmin de senaryosunda bir aceleyle gelmişlik vardı ama en azından başından sonuna düzgün akan bir olay örgüsü vardı. Belediye başkanı kocasını kaybeden 8 çocuklu Xate kocasının koltuğuna oturuyor ve

tüm zorluklara ve kötü rakibine rağmen Midyat'a hizmet ediyordu. Filme bir buçuk milyon bilet kesilince ilkinden de hızlı yazılmış/yapılmış yine 2013 tarihli bir devam filmi daha yapıldı hemen...

Ancak bu sefer mantıklı bir olay örgüsü de yok maalesef! Bir devam filmi yerine ‘prequel’ yapmak denenmiş... Ama ilk filmdeki hikaye buna müsait bir yapıda değildi. Bu da zorlama bir senaryo çıkmasına neden olmuş. Bütüne hizmet etmeyen sahneler, komik olsun diye göz yumulan mantık hataları, pek de güçlü inşa edilememiş mizahi durumlar, abartılı oyunculuklar ve sık sık mesaj veren diyaloglarla “Hükümet Kadın 2”, sinemamızın ‘gişe filmi yapma telaşı’na yenik düşen, ticari başarısına rağmen kötü bir örnek...

Demet Akbağ çok zayıf hikayesinin izin verdiği ölçüde ilk filmdeki çizgisini aşağı yukarı sürdürüyor...

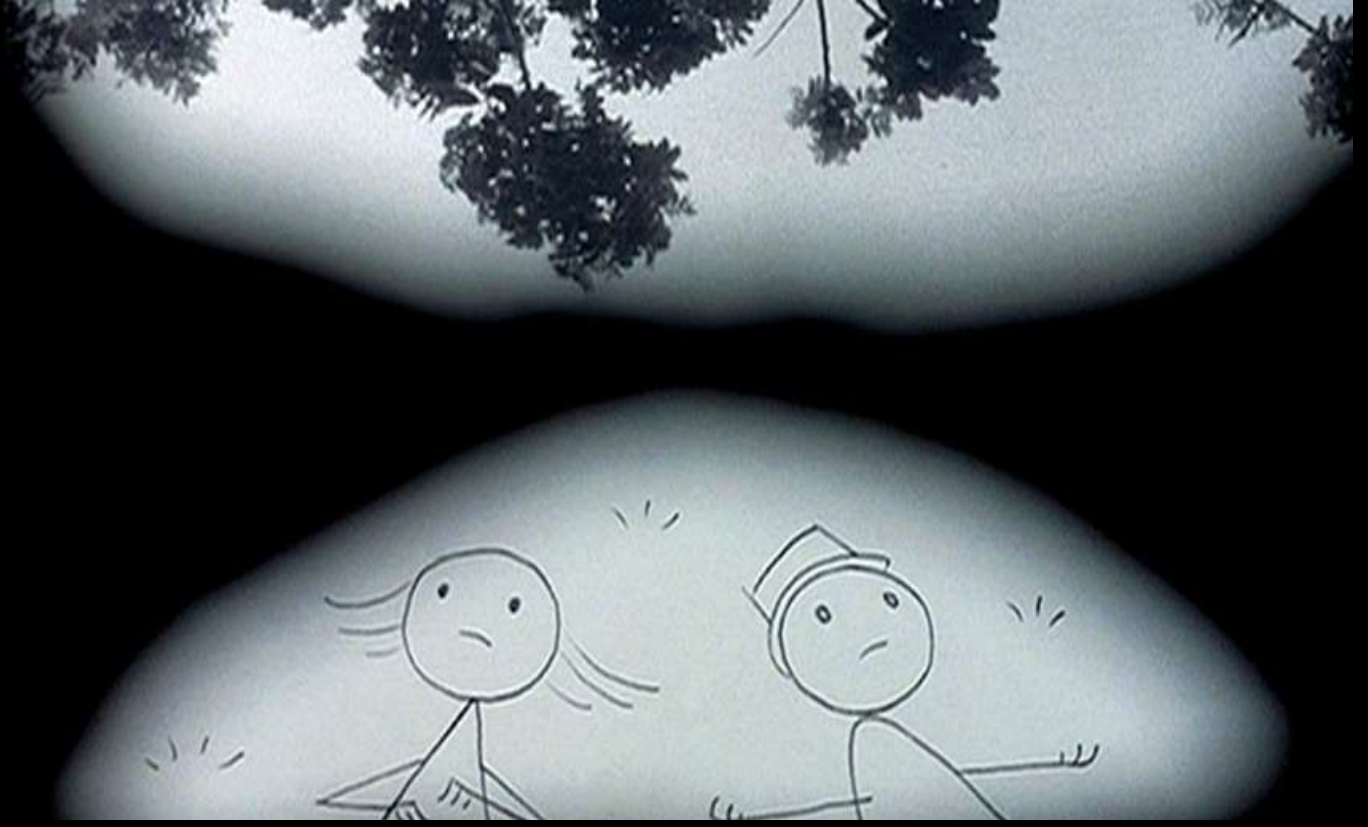

Sermiyan Midyat'ın oyunculuğu ise ilk filmdekenden de abartılı ve sevimsiz...

SINEMAMUZIK.COM

“Bir tıkla gerçek habere ulaş”

IT'S SUCH A BEAUTIFUL DAY

Kısa filmleriyle kısıtlı bir çevrede tanınan **Don Hertzfeldt** ilk uzun metrajıyla dikkat çekiyor. Sight & Sound'un 2013'ün en iyileri listesinde bir saatlik süresi ve farklı tarzıyla adeta nanik yapıyor film. **"It's Such A Beautiful Day"**, yönetmenin daha önce sergilediği üç kısıdan oluşuyor.

YÖNETMEN Don Hertzfeldt
YAPIM 2012 ABD
SÜRE 62 dk.

DON HERTZFELDT BİR ACAYIP ANIMASYONCU. ÇÖP ADAMDAN HALLİCE ÇİZİLMİŞ KAHRAMANLARIYLA İNSANOĞLUNUN EN DERİNLERDEKİ gizemli ve karışık duygularını keşfetmeyi başarıyor. Tıpkı karikatürist David Shrigley gibi, sanat okullarının kapısından geri dönecek bir çizgiyle derinlikli insan hikayeleri anlatıyor.

Kısa filmleriyle kısıtlı bir çevrede tanınan yönetmen ilk uzun metrajıyla dikkat çekmeye başladı. Sight & Sound'un 2013'ün en iyileri listesinde bir saatlik süresi ve farklı tarzıyla adeta nanik yapıyor film. Listede ilk otuz arasında yer bulan "It's Such A Beautiful Day", yönetmenin daha önce sergilediği üç kısıdan oluşuyor. Her biri adı kadar güzel; "Everything Will Be OK", "I Am So Proud Of You", ve "It's Such A Beautiful Day".

Şimdilerde aynı isim altında festivalleri gezen hikayeler, Bill adında tuhaf ama sahici bir adamı anlatıyor. Bill'in gündelik yaşamı, hayatı algılayış biçimi ve ilişkileri, geçirmekte olduğu zihinsel değişimden

epceye etkilenmektedir. Hertzfeldt karakterin zihnindeki yarılmayı basit çizimlerle ama inanılmaz karışık animasyon teknikleriyle anlatıyor.

Ekran bölmeler, çizim ve gerçek görüntü kombinasyonları öyle ilginç çerçeveler ortaya koyuyor ki, film bütünüyle yönetmenin deneysel sinemaya saygı duruşu gibi de kabul edilebilir. En komik sahneye bile bir trajedi duygusu katan klasik müzik kullanımı ve zengin ses tasarımı da filmin psikolojik atmosferini güçlendiriyor.

Yönetmen François Girard önemli Bach yorumcularından piyanist Glenn Gould üzerine bir film yapmak ister ama Gould'un karmakarışık zihni ve tuhaf hayatı bir filme sığmayınca ortaya otuz iki farklı kısa film çıkar. Hertzfeldt de benzer bir mantıkla, aynı ekrana birden fazla duygu sığdıran kısa filmlerini yan yana koyarak kafası karmakarışık Bill'i sahici kılmayı başarıyor.

ACISIYLA,

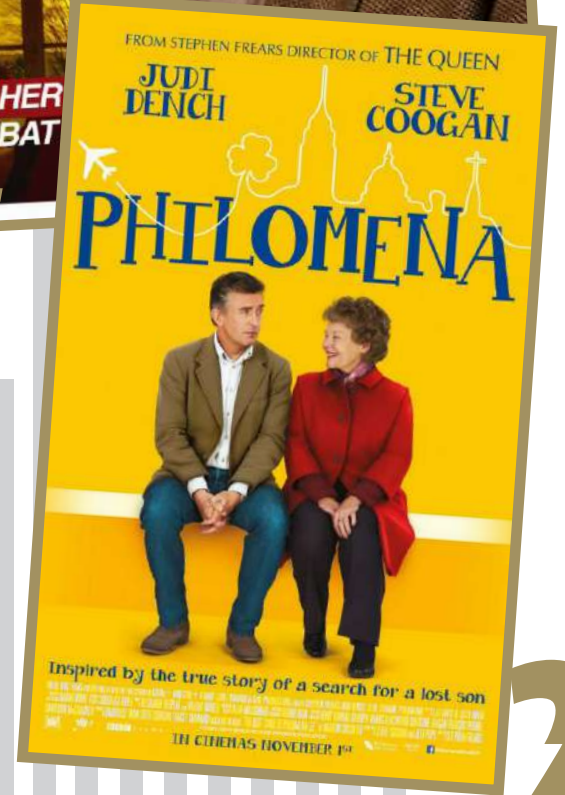
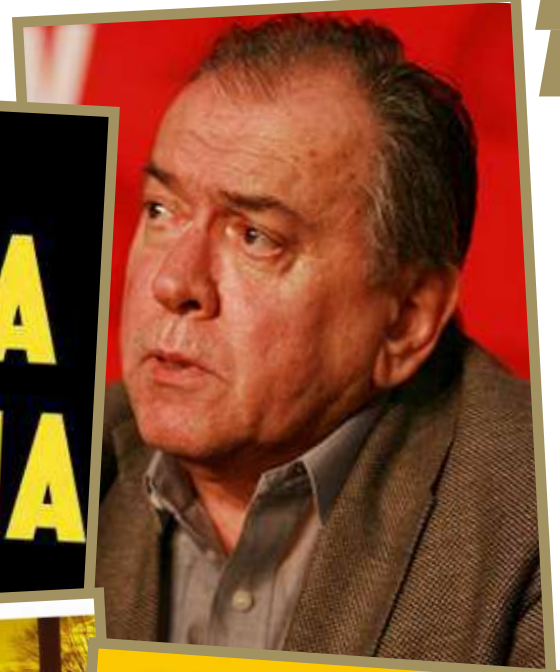
TATLISIYLA,

EKŞİSİYLE

Ekşi Sinema
www.eksisinema.com

BAŞKA SİNEMA

1- Erden Kıral'ı anlamak ya da anlayamamak

Kendi kuşağının en üretken yönetmeni Erden Kıral'ın, "Zerre"ye SİYAD'da ödül verildiği için sinema yazarlarına çatmasını anlar, geleneksel yönetmen-sinema yazarı azarlaması der geçeriz. Ama "Zerre"ye çalıntı demesi anlaşılır gibi değil. Büyük talihsizlik...

2- Festival sürprizleriyle geliyor

İstanbul Film Festivali, Oscar adayı da olan Stephen Frears'ın "Philomena" filmiyle açılacak. Tören de 4 Nisan'da Zorlu Center Performans Sanatları Merkezi'nde yapılacak. Ama törenin tek sürprizi "Philomena" değil. SAPIK'ça duyularımıza göre, Türk sinemasının 100 yılı törene damgasını vuracak.

3- Kieslowski hakkında her şey

"Kieslowski Hakkında Her Şey"; İstanbul Modern'de 6 Şubat'ta başlayacak etkinliğin başlığı böyle. Lakin etkinlik başlığının hakkını veriyor. 23'ü kısa, 24'ü uzun, biri de belgesel 48 film gösterilecek. Ayrıca 6 Şubat'ta da görüntü yönetmeni Jacek Petrycki, kızı Marta Hryniak ve adı Kieslowski uzmanına çıkan Alain Martin'in katılacağı bir söyleşi olacak.

4- Onur Ünlü sete hazırlanıyor

Onur Ünlü'nün şimdilik son filmi "Sen Aydınlatırsın Geceyi". Ama çok yakında başka bir filminden söz edeceğiz. Çünkü Ünlü sete inmeye hazırlanıyor. Yönetmen, pek sır vermiyor ama filmde bir imamın hikayesini anlatacağını söyleyelim.

5- Güzel şeyler bizim tarafta

Başka Sinema, son dönemin en iyi oluşumlarından biriydi. SAPIK'ça destekledik. Meğer ünü yurt dışına kadar yayılmış. Variety dergisi "Yeni dağıtım modeli, Türkiyeli sinemaseverlerin yabancı film ihtiyacını karşılıyor" diyerek bu oluşumu cümle aleme duyurdu. Ne diyelim güzel şeyler bizim tarafta!

ROCK FM 94.5

7. CADDE

SİNEMA VE SOUNDTRACK DÜNYASINA KEYİFLİ BİR YOLCULUK

BİLGEHAN ARAS'LA **7. CADDE** HER ÇARŞAMBA 00.00 / 02.00 ARASI
94.5 ROCK FM'DE

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

“BAZEN BİR FİLMİN PROJESİ, BELLİ BELİRSİZ BİR FİKİRLE BAŞLAR.”

Alfred Hitchcock